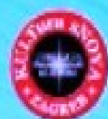
Mirzana Pašić Kodrić

7 Bajki za Male i Velike

KULTURA SNOVA BOSANSKA RIJEČ

TUZLA, 2016.

Mirzana Pašić Kodrić

SEDAM BAJKI
ZA MALE I VELIKE

Biblioteka MALI PRINC nastala je po
istoimenoj knjizi čiji je autor Antoine de Saint-Exupéry

Biblioteka MALI PRINC
Knjiga 160.

Glavni urednik
Šimo EŠIĆ

Recenzenti
doc. dr. Adijata IBRIŠIMOVIĆ-ŠABIĆ
mr. Ena BEGOVIĆ-SOKOLIJA

Tehnički urednici
Jilduza i **Selmir PAJAZETOVIĆ**

Korektura
Lejla SELIMOVIĆ

Ilustracije
Alisa TELETOVIĆ

Znak Izdavača
Nesim TAHIROVIĆ

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo

821.163.4(497.6)-93-342

PAŠIĆ Kodrić, Mirzana
Sedam bajki za male i velike / Mirzana Pašić Kodrić ; ilustrirala Alisa Teletović. - Tuzla : Bosanska riječ ; Zagreb : Kultura snova, 2016. - 79 str. : ilustr. ; 23 cm. - (Biblioteka Mali princ / Bosanska riječ, Tuzla ; knj. 160)

Bilješka o autorici bajki: str. 73-74. - Bilješka o autorici ilustracija: str. 75-77.

ISBN 978-9958-12-267-5 (Bosanska riječ, Tuzla)
I. Kodriæ, Mirzana Pašić, Pašić Kodrić, Mirzana
COBISS.BH-ID 23368198

Izdavač
BOSANSKA RIJEČ, Tuzla
Miroslava Krleže 11, 75000 Tuzla
Tel/fax: ++ 387 35 251 509
e-mail: bosanskarijec@bih.net.ba
www.bosanska-rijec.com
Suizdavač
KULTURA SNOVA, Zagreb
Za suizdavača: Zdravko ODORČIĆ
Štampano u BiH. Tiraž: 500 Prvo izdanje, 2016.

Mirzana Pašić Kodrić

7 Bajki za Male i Velike

KULTURA SNOVA BOSANSKA RIJEČ

TUZLA, 2016.

Sinu Skenderu za peti rođendan.
Za naše buduće zajedničke bajkovite trenutke.

PTICE CRVENIH LICA

Ptica mama Vrapčarka iz porodice Zeba jednog je divnog jutra snijela čak pet majušnih bijelih jaja sa crvenim tačkicama na kojima je morala ležati punih četrnaest dana. Tata Češljugar, ponosno pjevajući, uzbuđeno je letio ka Sedmoj Krošnji drveta i oko nje, te nadgledao završeno gnijezdo na porodičnom drvetu koje će im svima biti budući topli dom. Donosio je brižno tata Češljugar sjemenje čička mami Vrapčarki da se hrani, jer ona tada svakako nije letjela. Ali i pokojeg kukca, mravlja jaja i slastice korova. A mama Vrapčarka je sretno i nestrpljivo ležala na jajima, grickala neprestano različito korijenje i nježno grijala pet majušnih jaja svojim crno-žutim krilima. Oba buduća roditelja nestrpljivo su čekala da dobiju pet malih štiglića, koji će najljepše na svijetu pjevati i letjeti s roditeljima preko svih dalekih mora i još daljih gradova. I tako, uz veselu pjesmu, upoznavati svijet iz visina zajedno otkrivajući sva njegova čudesa i tajne.

Dugo su, i mama Vrapčarka, i tata Češljugar, skupljali mahovinu, perje, korjenčiće korova, vunu i dlake, da bi kljunom istkali svoje šareno toplo gnijezdo i dobro ga povezali paučinom da bude čvrsto, toplo i ugodno, ali i sigurno pričvršćeno za krošnju drveta kako niti jedno jaje ne bi ispalo iz njega. Veliki je to posao za oba buduća roditelja bio, ali s radošću i velikom ljubavlju su ga obavljali. Sada, kada je sve spremno, samo je još trebalo da se izlegu mali štiglići.

Taj divni dan je došao i iz bijelih majušnih jaja sa crvenim tačkicama izleglo se pet štiglića – golih medenih čučavaca s tek pokojim paperjem, koji još nisu znali letjeti i kojima je tek trebalo porasti raznobojno veličanstveno perje po kojem su, uz izrazito čudesnu pjesmu, štiglići nadaleko čuvene i lijepe ptice. Mama Vrapčarka bila je toliko sretna, da od sreće nije znala kojeg štiglića-medenjaka prije da krilima

zagrli i ugrije, a tata Češljugar od uzbuđenja nije ništa pojeo puna tri dana. Samo je letio oko gnijezda i kljunom ga još jače stezao u strahu da koji majušni gegavi štiglić ne ispadne iz njega. Prva četiri štiglića roditelji su nazvali po notama: Do, Re, Mi, Fa, a najmlađi se rodio nekako neobično, već izrazito crvenog lica, pa su mu dali ime Rubin.

Kada su malo ojačali, štiglići su pod strogim nadzorom roditelja započeli svakoga jutra raditi vježbe letenja do prvih najbližih grančica oko gnijezda, a mama Vrapčarka ih je počela učiti i prve note njihovog poznatog štiglić-pjeva, koji su oni razdragano u horu ponavljali, pa im je gnijezdo sve više ličilo na kakav hor nježnih, pomalo još neusklađenih, ptičjih glasova koji tek prve note uče. Njihova lica postajala su sve crvenija kao kod roditelja, a lagano im je poraslo i pidžama-perje bež boje s nježnim raznobojnim tačkicama po trbuščićima, dok im se na krilima stvorila ista crno-žuta boja kao kod mame i tate. Te divne tačkaste pidžamice bile su upravo znak da za pravo letenje još nije vrijeme. Zato su mama Vrapčarka i tata Češljugar čekali da na njihovim stomačićima poraste samo bijelo perje, koje bi bilo znak da se paperjaste pidžamice skidaju, te da pravo letenje, u šarenim veličanstvenim odorama svih zrelih štiglića, može otpočeti.

Mama Vrapčarka je svojoj djeci stalno ponavljala da tačkaste pidžamice kazuju da nipošto još nije vrijeme za ozbiljno letenje i napuštanje kućnog gnijezda, te da bez njihovog odobrenja i nadzora, sve dok tačkice na trbuščićima ne nestanu i ne izraste mjesto njih samo bijelo perje, vježbe letenja sami nikada ne smiju izvoditi. Sva četiri starija štiglića bila su poslušna i nije im nipošto ni padalo na pamet da pomisle prekršiti naredbu roditelja, ali najmlađi Rubin je potajno sanjao, baš zato što je bio najmlađi, da malo dalje od svih odleti do jedne veće grančice koju je uporno posmatrao i koja mu je tada ličila na najljepšu igračku na svijetu kakvu nikako nije dotakao svojim nožicama. A silno, silno je želio da baš on na tu daleku grančicu prvi doleti, propjeva i ponosno stane. I svima tako pokaže da nije najmanji štiglić.

Deseti dan po rođenju, kako je red po strogom običaju svih štiglića, mama Vrapčarka i tata Češljugar morali su da ih ostave u gnijezdu

same kako bi ostalu rodbinu ponosno obavijestili o rođenju njihove dječice. Roditelji su kljunovima svoje medene štigliće poljubili i ostavili im puno korov-slastica da ih grickaju i još brže rastu. I strogo, najstrožije im naredili da nikako i nikuda još sami ne lete dok se oni ne vrate iz posjete rodbini. Svi štiglići klimnuli su svojim crvenkastim glavicama, samo je Rubin okrenuo kljun i pogledao u svoju daleku igračku.

Čim su roditelji odletjeli, Rubin je odmah raširio svoja krila i poletio prema grančici.

Najstarija sestra Do odmah je vrisnula i dozivala ga da se brzo vrati u gnijezdo, no Rubin tada nikoga i ništa nije čuo. Letio je ponosno prema svojoj igrački, letio i taman kada je mislio da je skoro doletio, izgubio je snagu u krilima i pao na tlo.

Do, Re, Mi i Fa su sve posmatrali i glasno su svi uglas počeli plakati. Rubin se zadihan i zbunjen gegao krilima, ali nikako više poletjeti nije mogao. Najstarija sestra Do je odlučila da mu baci bombicu od mravljih jaja kako bi brzo povratio snagu i nekako doletio opet do gnijezda, no čim se okrenula to da uradi, dvije zle tete Jasna i Dina koje su šetale parkom su odmah spazile Rubina ispod drveta i Jasna ga je odmah zgrabila. Stisnula ga je rukama toliko jako da mu je samo glavica virila. Rubin je samo zatvorio oči i u sebi dozivao mamu i tatu. Nije smio niti jednu notu da progovori. Svaka koščica ga je užasno boljela. Što od pada iz gnijezda, što od ovog grubog stiska.

– Jao, pa ovo je pravi pravcati štiglić! Pogledaj, Dino, kako mu je lice crveno! Ima i tačkice po stomaku, dakle, mlad je i bit će skup. Pogledaj, odmah ću ga ponijeti da ga prodam sutra na pijaci! Imam čak i stari kavez koji ću samo malo prelakirati i odmah ću ga prodati!

Druga zla teta Dina je rekla kako je to divan plan, te su se obje trčeći uputile prema obližnjem parkingu, dok je Jasna, čvrsto držeći Rubina u šaci, nekako iz torbe nervozno izvadila ključeve od auta u koji su obje zatim sjele. Auto je otišao, a Do, Re, Mi i Fa su sve posmatrali iz gnijezda. Fa je toliko plakala da je umalo od plača i ona ispala iz gnijezda, a najstarija sestra Do ih je sve smirivala.

– Smirite se, smirite! Ako se nastavite ovako nervozno gegati gnijezdom i plakati, svi ćemo iz njega ispasti. Moramo se smiriti i strpljivo čekati naše roditelje.

Kada je zašlo sunce, mama Vrapčarka i tata Češljugar su doletjeli sa mnogim šarenim kesicama poklona u kljunovima što su ih štiglići dobili od svoje rodbine, koju su ubrzo trebali upoznati na svom prvom dalekom letu. Nisu ih stigli ni spustiti iz kljunova. Odmah su vidjeli da Rubin nedostaje, a da su ostalim štiglićima tačkaste pidžamice mokre od suza.

Bez ijedne jedine riječi ili note svojih štiglića, roditelji su shvatili šta se dogodilo.

– Vrapčarko, znao sam da gnijezdo u parku grada nije najbolja ideja. Možda je, ipak, trebalo da ostanemo na selu, ali tamo sam se bojao mačaka što se penju po drveću – ponavljao je tata Češljugar zagledan u daljine.

– Prestani razmišljati o onome što je bilo i gledaj ovamo u naše gnijezdo. Sada je vrijeme da smislimo kako da vratimo našeg Rubina! A mi to hoćemo uraditi! Samo da dobro osmislimo plan – tužno, ali hrabro dignutog kljuna govorila je mama Vrapčarka.

Najstarija sestra Do je uporno krilom pokazivala na parking s kojeg su zle tete Jasna i Dina odvezle autom Rubina. Ostali štiglići su i dalje plakali. Samo se brat Re sjetio da je auto bio, zapravo, tamno zelene boje, baš kao mahovina iz njihovog gnijezda.

– Do i Re, samo morate dobro zapamtiti kako je tačno izgledao taj auto. Narednih dana niko neće nikuda odletjeti iz gnijezda. Svi ćemo samo gledati u parking dok se taj isti auto opet ne pojavi. Tata i ja ćemo tamo odletjeti i nekako ući u njega, a on će nas odvesti pravo našem Rubinu.

Dok su mama Vrapčarka i tata Češljugar smišljali plan kako da vrate Rubina, on je već bio u kavezu kod zle tete Jasne. Bio je toliko uplašen da se najprije gegao samo po dnu kaveza, pa, sav isprepadan, skupio u jedan njegov kraj. Jasna je željela da on skače i razdragano pjeva po kavezu, ali Rubin nije niti jedne note ispustio otkada ga je ona

zgrabila i donijela u svoj stan. Zla teta Jasna mu je dala zrnevlje iz kutije sa slikom neke, njemu posve nepoznate ptice, u koju je on uporno uplašeno gledao sa dna kaveza. U toj slici na kutiji hrane za ptice zamišljao je stalno mamu Vrapčarku ili tatu Češljugara, pa sve tako po cijeli dan, a takvo zrnevlje iz te kutije nikada probao nije, niti je namjeravao. Nije nimalo ličilo na one divne korjenčiće i mravlja jaja koja su mu roditelji u gnijezdo donosili. Ta slika ptice na kutiji hrane koja je stajala na polici pored kaveza jedino ga je tješila da u Jasninom stanu postoji nešto na šta je on navikao i šta je vidio ranije. Jer Rubin nikada prije nije vidio ni namještaj, ni slike po zidovima, ni prozore stana, a tek kavez, on uopće nije znao za šta postoje ti ružni nezgrapni metalni šipkasti zatvori i kakva je njihova svrha. Samo je osjećao da je zatočen, da je sam daleko od svoje porodice i njihovog porodičnog drveta i da letjeti nikako ne može.

– Kako ću prodati bolesnog štiglića?! Pa on se uopće ne pomjera i ništa ne jede! Glasa pustio nije! Ni na šipkicu čak stati ne može – nervozno je ponavljala zla teta Jasna svojoj drugarici Dini s kojom ga je našla ispod drveta.

– Eto ga tebi, ti ga uzmi sebi slobodno, jer ja sutra putujem na more, a danas ga ovakvog niko neće kupiti.

– Dobro, ponijet ću ga ja kod sebe samo jer već imam velikog papagaja koji mi je svakako dosadio. Tvoj je štiglić mali, a kada ozdravi, prodat ću obje ptice zajedno i novac ćemo podijeliti – odgovorila je Dina Jasni i odnijela Rubina u svoj dom.

Za to vrijeme, mama Vrapčarka je gledala na parking na kojem se nikako nije pojavljivao Jasnin auto, jer je ona već otišla na more i nije se vraćala na parking u grad nikako. Ali mama Vrapčarka je imala već drugi plan. Jednog jutra saopćila je djeci štiglićima i tati Češljugaru da ide tražiti pomoć na Dvadeset i prvu Krošnju parka gdje je živjela vrhovna štiglić-doktorica Nela. Tata Češljugar nije shvatao kako im ona može pomoći, ali odlučio je ostati sa mališanima.

Vrhovna štiglić-doktorica Nela bila je, isto tako, majka tri štiglića, također nazvana po notama: dva mala dječaka So i Ti i male štiglić-dje-

vojčice La. Kada joj je doletjela mama Vrapčarka, Nela je duboko suosjećajući sa njom, rekla da ima samo napitke za tjelesne boli svih ptica, te da je jedini način da se spasi mali Rubin njihov zajednički odlazak u daleko Štiglić-Carstvo. Tu, kod štiglić-kralja Simfona, postoje samo još tri čarobna napitka od kojih jedan, čim se popije, daje magične sposobnosti koje uključuju i odgovore na sva pitanja što bi ih štiglić mogao postaviti. Nela je smatrala da je to jedini način da se sazna mjesto na kojem se nalazio mali štiglić Rubin, ali obje ptice su shvatile da sada nikako ne mogu izvesti taj plan s obzirom da su obje bile mame malih, još nedoraslih štiglića, koji se sami nikako dugo nisu smjeli ostaviti. Vrapčarka je pozdravila Vrhovnu doktoricu Nelu i obećala da će je ubrzo opet posjetiti kako bi je odvela u Štiglić-Carstvo, samo dok im dječica malo odrastu i budu znala samostalno letjeti.

A zla teta Dina, u međuvremenu, odnijela je Rubina u svoj stan i stavila ga u isti kavez sa njenim starim papagajem zelenim Kokolom. Kada je Rubin ugledao Kokola, opet se po stoti put prepao, jer taj papagaj nije ličio na njegove roditelje. Međutim, iako različite, pošto sve ptice svijeta ipak govore jednim ptičjim jezikom, Kokolo je tiho šapnuo Rubinu:

– Hej, maleni, ja sam papagaj Kokolo! Dobrodošao u moj kavez! Moramo tiho razgovarati da nas zla teta Dina ne čuje, jer ako čuje da pjevamo, odmah će nas prodati. Ja lično njoj odavno ne pjevam ništa, pa sada neka misli da smo bolesni obojica. Za početak, posluži se mojim hrskavim prosom iz posudice. Znam da nije baš ukusan kao tvoja svježa češljugovina, ali zdrav je i za male štigliće koji moraju stalno jesti da bi im, umjesto tačkastih pidžamica, naraslo pravo veličanstveno perje.

Rubin je Kokolu odmah ispričao šta mu se sve desilo, a papagaj mu je obećao da će ga štititi svojim velikim kljunom ako ga samo još jednom neko uzme u šaku i stisne grubo i jako kao nedavno ona zla teta Jasna. Rubin se prvi put nasmijao nakon pada iz gnijezda, prišao Kokolu i toplo ga svojim malim krilima zagrlio. U tom dobrom zelenom

starom papagaju našao je oba svoja daleka roditelja. Tako je počelo veliko iskreno prijateljstvo između starog Kokola i malog Rubina, prijateljstvo u kojem je Kokolo bio Rubinov mudri učitelj i brižna zamjena za njegove roditelje, a mali štiglić njegov vjerni i poslušni učenik koji ga je u svemu slušao. Tada je Rubin konačno naučio veliku lekciju, a to je da se starije ptice, a posebno roditelji, uvijek moraju slušati.

Kada bi se Dina vratila s posla, obje ptice bi samo nepomično šutjele, ali čim bi ona otišla jutrom na posao, Kokolo bi kljunom otvorio vratanca, prvi izletio iz kaveza i pokazivao danima Rubinu vježbe letenja koje je morao brzo savladati.

– Hajde, Rubine, sada jako i hrabro mahni krilima, skupi nožice i dođi do mene ovdje na frižider! Ako budeš pao, ništa se ne brini. Ispod je tepih i sigurno nećeš povrijediti krila.

Štiglić Rubin je već skoro u potpunosti naučio letjeti, a lagano tačkasto pidžama-perje po stomačiću zamijenilo je divno bijelo perje. To je značilo da je Rubin već zreo za ozbiljno letenje. Ljepotom svojih raskošnih štiglić-boja, Rubin je bio ljepši i šareniji od svakog najljepšeg pauna. Kada je Rubin pod nadzorom Kokola mogao letjeti bez prestanka barem deset minuta, Kokolo-učitelj mu je saopćio novi plan.

– Dragi moj Rubine, pošto si već postao mnogo jači od mene, sada mi moraš pomoći da otvorimo kljunovima zajedno ovaj prozor. Dina je shvatila da napreduješ i rasteš. Ako ne odletiš, sigurno će te prodati na pijaci. Da se to ne bi desilo, moraš sada sam odletjeti i tražiti svoj park i svoju porodičnu Sedmu Krošnju. Sve ptice na putu koje sretneš pitat ćeš za Brojčano Štiglić-Naselje i neka će te ptica sigurno uputiti ka njemu. To je moje naređenje i ako si moj vjerni učenik, ti me hoćeš poslušati – naredio je Kokolo.

– Dragi moj učitelju, ali ja tebe ne mogu ovdje ostaviti samog. Srce bi mi puklo od tuge. Ti si me svemu dobrom naučio i jedini bio uz mene kada sam nosio tačkastu pidžamicu i ovo bijelo perje mi bez tebe ništa ne znači – tužno je rekao Rubin, koji više nije bio žutokljunac, već mladi prelijepi štiglić izrazito crvenog lica i jakih crnih krila sa prelijepim žutim trakama.

– Ne, Rubine, ja sam suviše star da bih odletio s tobom do Sedme Krošnje – odmahnuo je kljunom Kokolo, a Rubin mu je u oku vidio dvije suze koje je pokušao krilima sakriti.

– Ne, učitelju, ja te neću nikada samog ovdje ostaviti. I to je sada moja konačna odluka, jer kao štiglić bez tačkica, i ja imam pravo donijeti svoju prvu važnu odluku, a ona glasi: letimo skupa ili ostajemo zajedno ovdje u kavezu zauvijek – ponosno je rekao Rubin i sam kljunom otvorio vrata prozora ustupivši mjesto ispred sebe Kokolu da prvi poleti.

Sretne i razigrane, dvije konačno slobodne ptice, stari Kokolo i mladi snažni Rubin, zajedno su se vinuli prema prvoj obližnjoj zgradi. Let je bio odličan, a na krovu upravo te prve zgrade vidjeli su mnogo golubova. Kada su ih pitali da li znaju gdje se nalazi Brojčano Štiglić-naselje, jedan je golub mahnuo krilom desno i bacio im komadić kifle za snagu koji su oni nesebično podijelili kljunovima i odmah progutali. Let su nastavili prema prvoj zgradi sa desne strane gdje ih je dočekalo jato vrabaca koji su im pokazali krilima da opet lete desno, pa lijepo, pa pravo i da se tamo nalaze neke raskošne krošnje na kojima sigurno ima mnogo štiglića. Vrapci su ih, također, počastili mrvicama starog hljeba, a Kokolo je rekao Rubinu da on sve sam pojede jer je let-dionica puta do naselja štiglića ipak bila daleka.

Kada su poletjeli desno, iznenada je počela padati jaka kiša koja je odmah oborila starog Kokola na tlo. Rubin je brzo sletio za njim, ali Kokolu je bilo slomljeno jedno krilo.

– Leti, Rubine, Brojčano Štiglić-Naselje samo je dvije stanice leta odavde, jer čuje se već ovdje pomalo ta najljepša čuvena štiglić-pjesma koja sažima sve najljepše jezike i note svih ptica na planeti. Čuješ li je? Ja ću te čekati skriven ispod ovih cigli. Kada nađeš roditelje, dođi s njima po mene – rekao je iznemogli Kokolo.

– Ne, učitelju, nikakvu ja pjesmu ovdje ne čujem, samo zvuke automobilskih točkova kako proizvode groznu buku po barama. Ti to meni govoriš samo kako bi me natjerao da te ovaj put zaista ostavim, ali ja to ni ovaj put neću učiniti. Vratit ću se za tri minute, jer ću otići kod

onih dobrih vrabaca od maločas i pitati ih da pošalju ljekara da ti zavije krilo. Kada to ljekar uradi, letjet ćemo skupa lagano prema Brojčanom Štiglić-Naselju, ali kraćim rutama koje ti možeš podnijeti.

Ali dok je Rubin to govorio, odjednom se ispred njih našla velika mačka i pokazala svoje ogromne zube krenuvši prema Kokolu da ga šapama zgrabi.

– Nećeš, zla mačketino, ja sam snažni ratnik crvenog lica – opasni Rubin – zakliktao je ljutito snažni Rubin i unio se mački u lice svom snagom njegovog crvenila. A zbog nakostriješenog šarenog jarko crvenog perja na licu, izgledao je gotovo duplo veći čak i od mačke koja je odmah zastala i povukla se.

Jer, kada je mačka vidjela Rubinovo crveno nakostriješeno lice i glavu koja je izgledala i veća od njene te njegov samouvjereni herojski govor, samo je spustila rep i pobjegla uplašeno preko ceste.

– Bravo, Rubine, sada si postao i mladi hrabri ratnik, ali onaj koji bira mudre metode borbe umjesto nasilja! – ushićeno je krilima pokušavao uzalud pljeskati povrijeđeni Kokolo. Iznad zgrade je sve posmatralo jato golubova koji su odmah sletjeli do njih. Jedan od golubova glasno je ponavljao:

– Ovo je bio pravi filmski prizor! Jeste li vidjeli svi – mačka se toliko prepala štiglića, a on je kljunom nije ni dotakao! Bravo, bravo, hrabri štigliću!

Pljeskali su svi golubovi krilima, a jedan je zatim prišao Rubinu.

– Ovakav prizor s golubovima nikada se ne sreće, tako da ti od srca čestitam. Ipak, sletio sam samo da pitam ima li drugih povrijeđenih, jer ti to očito nisi. Ja sam Zlatki, ljekar svih golubova, ali i vama drugim pticama mogu sigurno pomoći.

– Hvala i drago mi je, dobri golube Zlatki! Ja sam Rubin, a moj učitelj Kokolo leži tu iza cigle i ima slomljeno krilo, ali ne od mačke, već od pada. Molim te, odmah mu pomozi.

Ljekar svih golubova, Zlatki, skinuo je kljunom svoj ruksačić s leđa i izvadio raznorazne grančice, šipkice, trakice i zavoje. Odmah je Kokolu stručno zavio krilo. Ali rekao je da sada, nažalost, Kokolo mora

strogo mirovati puna četiri dana nakon čega se šipkice i zavoji na njegovom krilu mogu skinuti. Rubin je odmah počeo skupljati ostatke cigli ispod zgrade i ostale kamenčiće kako bi, uz sami rub zida zgrade, sebi i Kokolu, koji se nije mogao puno kretati, napravio mali zaklon od mačaka i ljudi. Brzo ga je kljunom napravio i u taj zaklon su se obojica smjestili. Ljekar svih golubova, Zlatki, je rekao da će po bijelom golubu pismonoši poslati odmah mrvica hljeba. Rubin je bio spreman i sam potražiti hranu, ali se složio sa Zlatkim da je bolje da ostane s Kokolom i ne bude odsutan nikada više od tri minute, kako je sam sebi obećao kada su zajedno on i Kokolo izletjeli iz Dininog stana.

Međutim, negdje iza ponoći, baš taj prvi dan, neki zločesti pijani čovjek stao im je na zaklon i počeo ga nogom nemilosrdno šutati u namjeri da zgazi sve ispod zaklona gdje je Kokolo već spavao. Rubin je odmah istrčao ispod cigli i iz sve snage razvio onaj izrazito crni dio svojih krila i posebno njega nakostriješio tako da je opet izgledao gotovo duplo veći. Zatim je počeo iznad glave ukrug letjeti oko čovjeka gotovo slijetajući mu na glavu. Iako ga nije ni pipnuo kljunom, izgledalo je kao da će crni Rubin čovjeka opasno napasti i izbosti kljunom baš po glavi, a to su govorili i Rubinovi najopasniji krikovi glasniji no ikada. Od tog strašnog prizora i zvuka, pijani čovjek se odmah sagnuo gotovo na koljena i laktovima zaštitio glavu i uši. Ipak, Rubin pijanog čovjeka kljunom nije ni bocnuo.

– Vrane, ljudi, upomoć, u ovoj zgradi žive nasilne vrane! Popit će mi mozak, popit će mi mozak – urlao je pijani čovjek i oteturao se nekako do ulaza u baš tu zgradu.

Kokolo je u tom momentu bio po drugi put najsretnija spašena ptica na svijetu, kojoj je Rubin po drugi put spasio život.

– Rubine, ovaj pijani čovjek će se vratiti ujutro čim se otrijezni – rekao je Kokolo, a sa nasilnim ljudskim pijanicama se ne trebamo boriti. Sjećaš li se one lekcije – sa budalama se nikada i nikako ne bori. Od njih se samo ode i taj odlazak je, zapravo, najveća mudrost i herojstvo takve borbe. Moramo odmah napustiti ovaj zaklon i još tri dana

se sakriti u podrum ove zgrade. Tamo je mala rupa na onom niskom prozoru. Još je samo kljunom malo probuši da se provučemo. Nadam se da je to, ipak, prozorčić od podruma ove zgrade, a ne nečiji stan.

– Učitelju, ali bijeli golub pismonoša će ti ujutro donijeti hranu. Ako odemo, neće nas naći. Ali, nema veze. U podrumu ću potražiti mravlja jaja, što ti nikada nisi probao, a i vrijeme je konačno. Baš kao što si ti mene naučio da jedem proso, ja ću tebe sada naučiti kako se jedu zdrava mravlja jaja.

Rubin je kljunom odmah probušio mali niski prozorčić na zgradi i dvije ptice su se našle usred prašnjavog podruma zgrade okružene pilotom i ugljem. Rubin je nestao samo na tri minute i vratio se punog kljuna mravljih jaja. Oba prijatelja su večerala, ali Rubin je rekao da on neće zaspati, a da Kokolo, opet, mora spavati.

Rubin i Kokolo proveli su tri naredna dana u tom podrumu odmarajući se i grickajući zdrava mravlja jaja za snagu i izdržljivost. Na kraju, četvrti dan, kako je ljekar svih golubova i rekao da vremenski mora biti, Rubin je sam kljunom Kokolu skinuo zavoj s krila i počeli su izvoditi vježbe letenja, baš kao nekada kada je Kokolo učio Rubina da leti po sobi, samo sada je Rubin bio njegov učitelj.

– Hajde, Kokolo, doleti sada do mene na ovu dasku! Ako budeš pao, ništa se ne brini. Ispod je pilota i nećeš sigurno povrijediti krila.

Četvrti dan, Kokolo i Rubin nastavili su svoj let u potrazi za Brojčanim Štiglić-Naseljem, ali ovaj put, danima su letjeli sigurno i kratko u pravcu na koji su ih vrapci uputili, kako se opet ne bi desilo da Kokolo izgubi snagu i padne. Odjednom su ispred sebe ugledali veliki park pun raskošnog drveća iz kojeg se jasno čula predivna melodija. Gotovo omađijani prolaznici u parku, sporo su se kretali i okretali lica prema krošnjama, gore, kako bi vidjeli ko su te čudesne ptice koje pjevaju ljepše od svega što su ikada na svijetu čuli.

Kokolo je pokazao krilom i rekao:

– Pogledaj šta piše na ovoj tabli – Rajski park ptica crvenog lica – Brojčano Štiglić-Naselje. Sada sam siguran da smo doletjeli na pravo mjesto. Rubine, zaista je veličanstven ovaj tvoj dom!

Ptice su opet razdragane i slobodne poletjele do prvog drveta i to baš do Dvadeset i prve Krošnje gdje je živjela vrhovna štiglić-doktorica Nela sa svojom porodicom. Kada su sletjeli, doktorica Nela je odmah pitala da li se on zove Rubin, jer mu je lice bilo mnogo crvenije nego ostalim štiglićima. On je ponosno potvrdio kljunom, a njena kćerka La odmah se, na prvi pogled, zaljubila u njega, jer ljepšeg štiglića nikada u svom životu vidjela nije. Vrhovna doktorica Nela objasnila je kako joj je upravo sutra ujutro trebala doći Rubinova mama Vrapčarka da zajedno daleko odlete čak do Štiglić-Carstva i od njegovog kraja Simfona zajedno zatraže magični napitak, koji bi onom ko ga popije odmah dao odgovore na sva pitanja. Onda bi Vrapčarka ispila taj magični napitak i saznala mjesto na kojem se Rubin nalazi, a Nela bi je vjerno sa gomilom lijekova pratila da na letu negdje ne padne i ne razboli se slučajno.

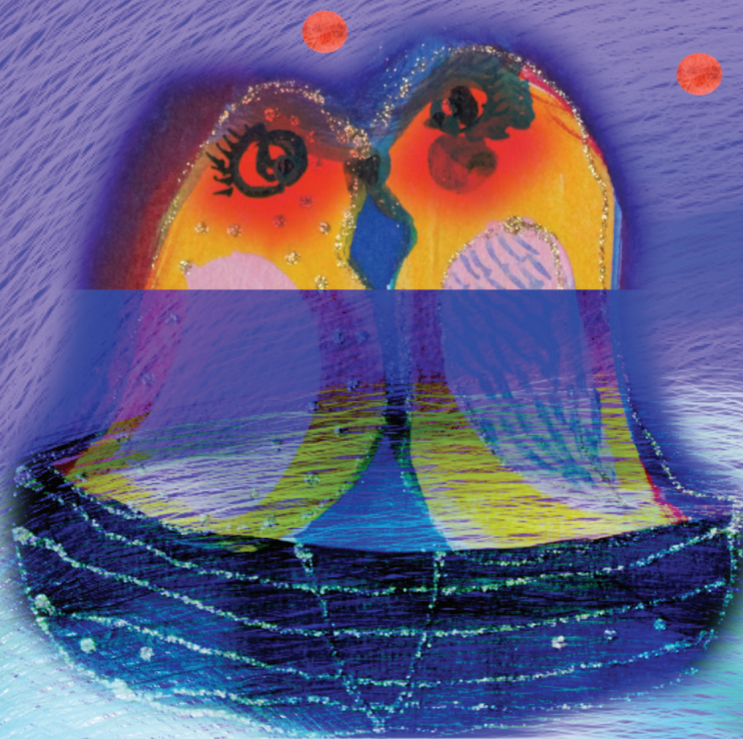
– Sada nema potrebe! Stigli smo u naše Brojčano Štiglić-Naselje i ja iz njega nikada više nikuda neću otići!

La je sva zaljubljena posmatrala Rubina, a i on nju, no Rubin i Kokolo ipak su morali krenuti. Doktorica Nela ih je toplo ispratila ka Sedmoj Krošnji gdje je živjela Rubinova porodica. On i Kokolo su krenuli na njihov najkraći let – Sedma Krošnja bila je blizu – kako bi Rubin konačno opet vidio svoje roditelje, braću i sestre. Oni su mu jako nedostajali i plašio se da ih, možda, nikada više neće vidjeti.

Kada su konačno sletjeli na Sedmu Krošnju, naravno da su svi odmah prepoznali Rubina – imao je isto crveno lice, samo je bio veća ptica. Rubinove sestre i braća Do, Re, Mi i Fa su se doslovno gurali ko će prvi zagrliti Rubina. Vrapčarka je od sreće najprije zanijemila, a tata Češljugar, po starom običaju kada je jako sretan, baš kao onda kada su se njegovi štiglići izlegli, naredna tri dana opet ništa nije jeo.

Danima su se krilima svi međusobno toplo grlili i prepričavali Rubinove i Kokolove zgode, a mama Vrapčarka je toliko glasno kliktala da je cijelo Brojčano Štiglić-Naselje odzvanjalo:

– Vratio se moj sin Rubin! Vratio se sa svojim učiteljem Kokolom! Dođite, ostali štiglići, kod nas na slavlje! Svi odmah dođite!

Rubinovi roditelji, braća i sestre bili su toliko sretni da je to bio jedan od najradosnijih dana u njihovim ptičjim životima koji su, baš kao i ljudski, prepuni i sreće, i tuge. I nadanja i vjere da se mnoge želje, ipak, mogu ostvariti te da ni jedna tuga ne traje zauvijek. Kokola su primili kao člana svoje porodice i od tada, on je živio s njima. Ubrzo se po cijelom naselju pročula priča o istinskom herojstvu štiglića Rubina – herojstvu koje ne podrazumijeva nasilje, već mudre metode. Pripovijedalo se o njegovoj predanosti i požrtvovanosti prema svom učitelju Kokolu, kojeg nikada nije htio ostaviti samog više od tri minute, te o Rubinovom susretu s mačkom i pijanicom, koje je potpuno savladao i bez borbe. Te lijepe vijesti svakako su stigle i do Simfona, kralja Štiglić-Carstva. Pošto kralj Simfon nije imao svog nasljednika, odlučio je da to bude Rubin, te da Brojčano Štiglić-Naselje postane dio Štiglić-Carstva.

Rubin se ubrzo oženio sa prekrasnom La, a iako je bio kralj, odlučio je da, uz pomoć svoje kraljice La, svoje gnijezdo sam vrijedno i predano napravi na Četrnaestoj Krošnji, taman između Sedme i Dvadeset i prve gdje su živjele njegova i porodica kraljice La, koja je, ali upravo sada, snijela čak pet majušnih bijelih jaja sa crvenim tačkicama.

Rubin i La nisu nikada maštali da budu zauvijek kralj i kraljica, pa ni sada, već samo neko vrijeme nakratko, ako je kralj Simfon već tako želio. Bit će to samo dok ne narastu njihovi štiglići s kojima će, kada izrastu iz tačkastog pidžama-perja, stalno putovati nebom i uz veselu pjesmu upoznavati svijet iz visina zajedno, otkrivajući sva njegova čudesa i tajne.

KAKO SU POSTALE PLIME, OSEKE I VULKANI

I posvađaše se More i Zemlja, posvađaše se sve do Sudnjeg dana, jer su ribari od pamtivijeka svoje oštre udice bacali tamo gdje se svakoga dana igraše ribice. Da, baš tako. More nije više moglo izdržati prijekor velikih riba koje su mu se stalno žalile da im ribari neprestano oštrim udicama kradu djecu. I More se posvađa sa Zemljom rekavši judima da će im do Apokalipse biti neprijatelj, da će potapati njihove brodove, rušiti obalne stijene, slati vjetar da ribare stalno podsjeća kako ne smiju svoje oštre udice bacati tamo gdje žive ribe, jer i ribe su stvorene da žive, da se vole i igraju, baš kao i djeca na Zemlji.

Međutim, ribari se ne osvrtaše na prijekor Mora. Nastaviše loviti ribice, redovito usavršavajući metode lova beskrajnim mrežama i velikim štapovima sa oštrim udicama. Mame ribe stalno su ribice upozoravale da se ne smiju kretati preblizu površini vode, ugrizati nepoznatu hranu, odlaziti same od kuće, ali, djeca k'o djeca, uvijek im je zanimljivo ono što ne smiju.

Takva je bila i ribica Lila. Nikada nije htjela slušati mamu ribu i jedva je čekala da mama Nona Tirkizasta ode na posao kako bi se mogla igrati na površini vode, jer voljela je sunce, a u tim hladnim dubinama bilo je tako hladno i tamno. Da, da, Lila je i previše voljela sunce. Toliko mnogo da je maštala da živi na Zemlji i vječito se sunča. Ali mama Nona je znala koliko je to opasno i stalno joj je govorila da nipošto ne izlazi iz kuće i ne jede šarene bombone po moru. Ali, Lila k'o Lila! Slatkiši i sunce! Jednostavno im nije mogla odoljeti!

Toga jutra (možda je bio i dan, Nona Tirkizasta nekada radi i drugu smjenu), Lila je po običaju glumila da doručkuje (ili ruča), jer nije htjela prenajedati se. Zašto stalno jesti Algine Pahuljice kada morem plovi toliko šarenih bombona?! Kada je Nona otišla na posao, došlo je

Lilinih pet minuta! Brzo je obukla kupaći kostim, namazala se uljem za sunčanje i krenula ka suncu. Bilo je mnogo, mnogo sunca! Toliko da su ribari bili sigurni da neće biti bure, naoštrili udice, stavili na njih šarene bombone, razapeli jedra i krenuli u lov. Znali su ribari da su djeca neposlušna, pa i njihova ih rijetko slušaju, a bilo je vrijeme kada velike ribe odlaze na posao.

Idealna prilika, sva djeca toliko vole bombone! A ribicama korali nikada ne mogu proizvesti dovoljno bombona. Ribice! Ah, te male ribice! Samo dok ih ribari namame! Kako će se slatko širiti miris ribe na roštilju!

Lila se igrala na površini vode i gutala Šarene Koralne Bombone.

– Kako samo volim slatkiše! Tetka Ara Tirkiz mi uvijek govori da sama ne šnjuham po moru i ne jedem Koralne Bombone jer nisu sve prave, ali ja ih znam prepoznati! Evo, ova je prava sigurno! Mljac!

Ribar Zan naoštrio je svoje udice, stavio na njih Bombone, spustio ih u vodu i gledao kako se tirkizne škrge presijavaju po Moru. Čekao je Zan strpljivo, čekao i znao da nisu sve ribe oprezne kao ove velike što zaobilaze njegove bombone i odlaze na posao, već da će, isto tako, zalutati i pokoja neposlušna ribica koja je jutros preskočila doručak.

Baš u tom trenutku pojavila se Lila. Bila je odveć sita Koralnih Bombona i krenula je kući zaobilazeći Zanovu udicu. Kada je Zan ugledao Lilu, odmah mu je bilo jasno da Lila zasigurno nije krenula na posao i da je mora nagovoriti da proguta lažnu bombonu. Međutim, Lila je samo nastavila plivati pored udice. Zan je shvatio da je, vjerovatno, pojela previše pravih Koralnih Bombona i odlučio baciti mrežu sa nacrtanim šarenim bobicama, svjetlucavim zvjezdicama i srebrenkastim kristalima.

– Ah! Pa da li je to onaj morski park gdje živi Djeda Mraz? Jeste, jeste! Ti srebreni kristali to jasno pokazuju! Da, da, tamo je Djeda Mraz što svoj djeci svijeta, pa i nama ribicama, ispunjava želje i daje paketiće pune slatkiša! Pitat ću ga da mi pokloni jedan kako više ne bih lagala mamu. Pitat ću ga da mi ispuni najveću želju, da napravi još jedno Veliko Sunce i da se i mi ribice, duboko dolje, konačno ogrijemo! Djeda Mraze? Djeda Mraze? Gdje si se sakrio?

Zan ugleda kako Lila ulazi u mrežu i brzo je podignu na Zemlju!

– Znao sam da ću uspjeti! Bliži se Nova godina i sva djeca traže Djeda Mraza! Ha, ha, ha! Kakav Djeda Mraz?! Kako ću večeras lijepo večerati!

– Mamice Tirkizasta! Pa ovo nije Park Deda Mraza? Ovo je Mreža Ribareva! Pusti me u More, molim te, pusti me, moja mama će se naljutiti kada vidi da je nisam poslušala! I tetka Ara Tirkiz će se naljutiti što šnjuham po moru i neće mi vjerovati da nisam pojela lažnu bombonu!

– Ma kakve lažne bombone! Samo dok uhvatim još jednu ribicu i dovoljno za večeru!

– Zar ćeš me pojessssttttttiiiii?

– Pa neću te vajda staviti u akvarij?

– A šta je to akvarij?

– Odatle se ribice gledaju i služe za ukras.

– A kakav ukras?

– Pa lijepo, za ukras.

– Ali ja hoću u More...

– Sada šuti i pusti me da lovim, svakako ćeš uginuti na zraku.

Zan najprije zadovoljno protrlja dlanove, izvadi Lilu iz Mreže te je baci na pod čamca, a Mrežu ponovo baci u More.

Lilina mama Nona Tirkizasta vraćala se s posla i ugledala Mrežu kako pluta morem. Odmah joj je bilo jasno o čemu se radi i odlučila je namjerno detaljno pogledati dokle doseže pakost ribara. Međutim, kada se približila Mreži, osjetila je miris Lilinog ulja za sunčanje!

– Ne! Pa ta Mreža miriše na moju Lilu! Nije, valjda, ušla u nju? Jeste, sigurno! Znala sam da će se ovo jednom dogoditi. Kada sam prije Lilinog rođenja teti Vil za ozdravljenje njenog muža napravila napitak koji mu nije uspio spasiti život, proklela me da mi se desi najveća nesreća! Ali nisam ja, zaista, nimalo bila kriva! I željela sam pomoći. Moram spasiti Lilu! Lilice! Lilice moja! Sad ću ja otići i donijeti Plave Alge, ući ću u mrežu, pa neka i mene uhvati! Dat ću ti da pojedeš malo Algi i time ću ti produžiti život bez vode!

Nona Tirkizasta je brzo otplivala do Plavih Algi gdje, je, berući alge, toliko plakala da se odjednom pojavila nevjerovatna plima.

– Nono, Nono, ama šta mi to radiš sa tijelom? Pa obećala sam Zemlji da je nikada neću skroz preplaviti, a ako nastaviš toliko plakati, prekršit ću obećanje! – reče More tužno.

– Ribari su maločas uhvatili Lilu!

– Zar Lilicu?

– Da, Lilicu! Moram sada ući u ribarevu mrežu da joj donesem Plave Alge ako se već nije ugušila na Zemlji!

– Stani, Nono, prestani plakati!

– More, Veliko naše modro More, možeš li popiti plimu ovih mojih suza što ih isplakah i povećah tvoje tijelo da skoro Zemlju preplavi, možeš li progutati ove moje suze kako ova velika plima ne bi potopila svu djecu na Zemlji, jer i ona imaju mame!

Na ove riječi Nonine i More zaplaka, plima se poveća da zamalo preplavi cijelu Zemlju i More proguta svoje i Nonine suze, te se na Moru prvi put pojavi oseka.

Odjednom se nasmija Sunce i porodi Crvenog Zmaja da ode spasiti Lilu, jer Sunce je čulo Lilinu želju u lažnom srebrnom parku i umjesto drugog Sunca u moru, posla Crvenog Zmaja da je spasi.

Crveni Zmaj zaroni u More, uze Plave Alge i krenu ka mreži ribara. Tu se pretvori u ribu, a Zen jedva dočeka da poveća svoj ulov.

– Ama znao sam, samo otkud odjednom velika riba u Mreži?

Samo što je ribar Zen to rekao, Zmaj se iz velike ribe pretvori u hrabrog mladića!

– Dosta ste, vi ribari, lovili ribice, krajnje je vrijeme da vam se neko suprotstavi! Lilice, Lilice, brzo pojedi Plave Alge!

Lila je uspjela uzeti malo vode što je opaki Zen prvobitno unio u čamac zajedno sa Mrežom te produžiti sebi život, a kada je mladić bacio Plave Alge, ona ih brzo proguta i postade otporna na zrak. Tada nastade velika borba između Zena i mladića, ali hrabri mladić odmah Zena porazi.

– To nije pravedno, ti nisi pravi čovjek kada si se iz ribe pretvorio u čovjeka!

– Zar je pravedno lažnim bombonama varati ribice?!

More odmah reče Noni da je Zmaj spasio Lilu, Sunce se ponovo nasmija i obeća da će svaki put poroditi po jednog Zmaja kada ribari budu lovili ribice, a More odgovori Suncu da će mu se svaki put zahvaliti darujući Zmaju šta god od njega zatraži. Međutim, Zmaj je imao samo jednu želju, da ostane čovjek. Nažalost, tu želju mu je mogla ispuniti samo Zemlja, zaštitnica ribara i ljudi, koja je još od pamtivijeka u ratu s Morem. Ona obeća da će Zmaja zauvijek pretvoriti u čovjeka, ali samo ako odmah oslobodi Zena i ode živjeti na Zemlji. Mladić pristade i vrati se na Zemlju, a Zen jedva dočeka da kaže ljudima na Zemlji kako mladić nije čovjek nego Zmaj i kako će im nauditi kao što je i njemu naudio na čamcu. Ljudi počeše proganjati mladića, ali on se ponovo pretvori u ribu i skoči u More.

Sunce se sažali nad svojim sinom i reče mu da je jedini način da postane čovjek da ponovo spasi još jednu ribicu, kao što je to učinio sa Lilom, ali prije nego se ono sažali i porodi novoga Zmaja i da će tek tada Zemlja priznati svoju nemoć naspram Sunca i Mora te prihvatiti ga kao čovjeka.

Mladić pristade još jednom pokušati i krenuti ka površini vode gdje se nalaze lažne bombone i ribarske Mreže.

U međuvremenu, Zenov sin je svima na Zemlji ispričao kako je uspio ubiti Zmaja, a ljudi su ga počeli smatrati najhrabrijim i najsnažnijim čovjekom.

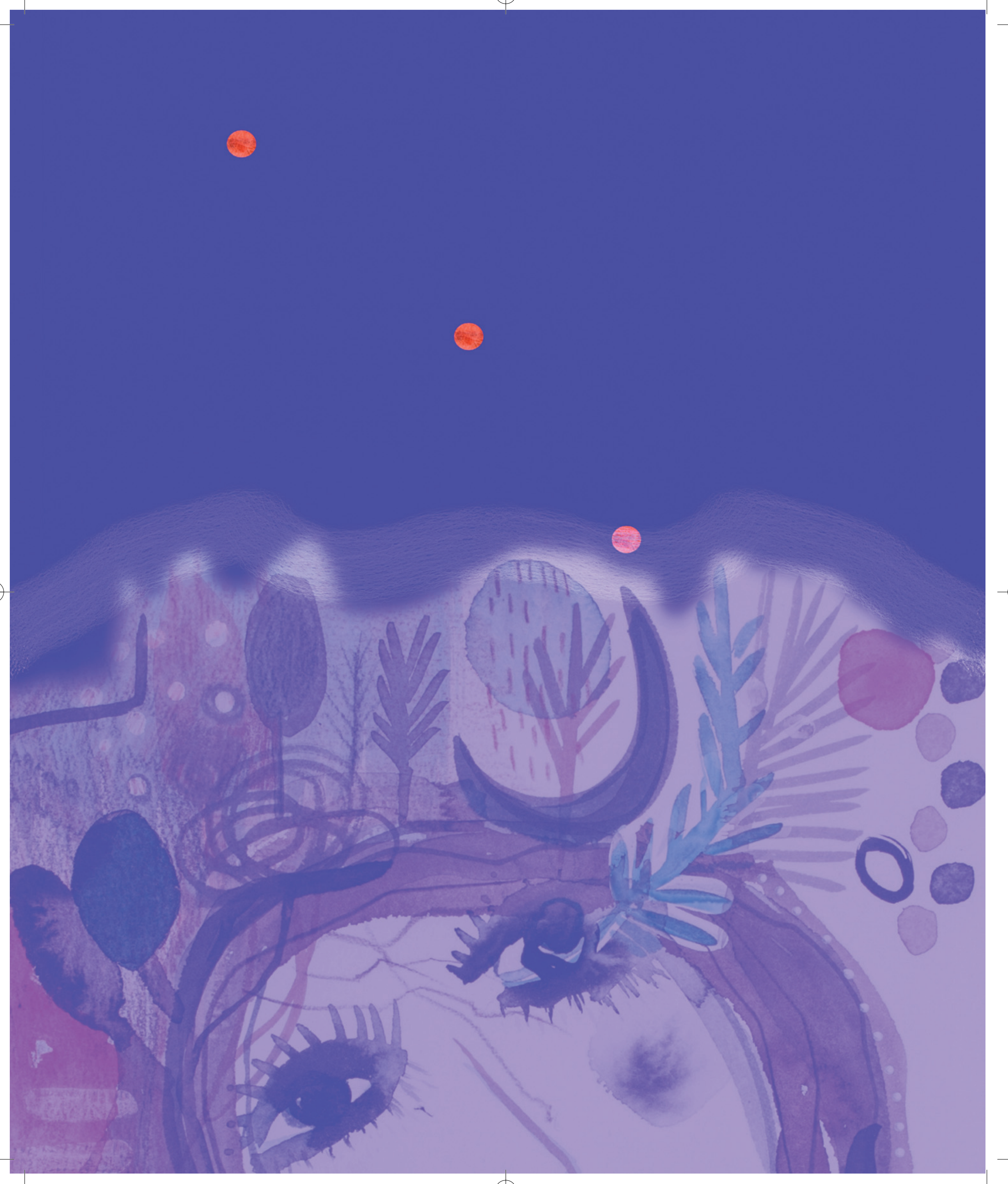
– Zamislite kako je hrabar! On je ubio Zmaja! – neprestano su svi upirali prstom u njega i divili mu se.

Međutim, mladić je znao da mora spasiti samo još jednu ribicu dok Sunce nije porodilo novoga Zmaja, jer ko zna, ako bi drugi Zmaj prije njega spasio ribicu, on bi morao ostati Zmaj ili velika riba kao sad.

I stiže mladić, velika riba, do jedne ribarske mreže i uvuče se u nju.

Ribar jedva dočeka i podignu Mrežu, a mladić-riba ponovo se pretvori u najsnažnijeg čovjeka, ote ribaru Mrežu i sve ribice sa čamca vrati u More.

Ribaru reče da mu neće ništa učiniti samo ako ga odvede do čovjeka za kojeg narod priča da je ubio Zmaja, tj. do Zenovog sina. Ribar ga dovede i svi ljudi vidješe da Čovjek-Zmaj nije ubijen!

– Pogledajte, Zmaj je još uvijek živ! Zenov sin je slagao da ga je ubio!

– Ne bojte se, ljudi, neću vam ništa učiniti, ja samo spašavam ukradene ribice! Najsnažniji sam čovjek na svijetu i bit ću vam vječni prijatelj, samo prestanite spuštati Mreže i udice u More!

I ljudi pristaše da prestanu loviti ribe i mladiću se konačno ispuni želja da ostane čovjek. On naredi da se svim bivšim ribarima spale udice i Mreže i da se na taj način svi ribari kazne, a Zen i njegov sin od sramote pobjegoše u planine.

Ali, nažalost, ribari su ponovo počeli loviti ribice. Da, da, tako se to, ipak, završilo. Mladić Zmaj je ponovo bio toliko tužan da je zamolio Sunce da svaki put kada porodi Zmaja, obavezno mu zabrani da ostane čovjek, jer previše je bolno sve to gledati. Ali, Zmajevi ko Zmajevi! Sunce je, ipak, pronašlo rješenje. Svaki put kada porodi Zmaja i on spasi ribicu, pretvori ga u vulkan. Da, da, zar to niste znali?!

Vulkani na Zemlji su, zapravo, Zmajevi kojima je Sunce zabranilo da ostanu ljudi kako ne bi bili tužni kao Zmaj-mladić, i svaki put kada počnu ispuštati lavu, zapravo, opominju ljude da velikim ribama ne kradu djecu!

A sudbina Zmaja-mladića i nije se tako tragično završila, iako mu srce zamalo nije puklo od tuge. Careva kći Perla se zaljubi u njega i on se njome oženi.

Ipak, i danas Mladić često zaplače. I mame ribe zaplaču kada im ribari ukradu djecu, a More svaki put kada velike ribe počnu puštati suze, ipak ih proguta!

Pitate se zašto? Pa samo zato da ne bi preplavilo djecu na Zemlji i da i njihove mame ne bi plakale. Pa zamislite, kakav bi tek onda potop nastao?!

Ali, ne, ne bojte se. More i danas voli djecu i svaki put plimu proguta! Do kada će biti tako, pitajte ove ribare! Oni su krivi za to!

ČAROBNI ŠEŠIR IZ ZEMLJE SNOGARIJE

U jednom lijepom velikom crvenom ormaru živio je orkestar dječaka koji se zvao Urnebes. Svakoga jutra Urnebesa i njegovu mamu Urnebesnu, koja je spavala na krevetu do njegovog, budila je muzika iz tog čarobnog ormara. Orkestar je samovoljno svirao jedino kada izlazi sunce, sam od sebe, ujutro da ih probudi. Tada bi se u sobi začula divna čarobna muzika koja je Urnebesu davala znak da je vrijeme da se probudi, izvuče iz svog kreveta, pleše i urnebesno pjeva sa mamom po sobi.

Kape su bile zadužene da pjevaju, zimski topli džemperi sviraju gitare, trenerkice da sviraju bas, potkošuljice violinu, a cipelice bubnjeve. Po potrebi, ovisno o vrsti melodije, ostala odjeća imala je ulogu pratećih vokala i svih drugih instrumenata koje niko nikada na zemlji nije čuo. Divna je to bila muzika, čiju je tajnu znao samo jedan šešir u njemu, Urnebes i njegova mama Urnebesna.

Crveni ormar nekada je pripadao djevojčici Ljubičastoj, koja je živjela u jednoj dalekoj zemlji na sjeveru koja danas ne postoji. Ljubičasta je svirala klavir i imala svoju muzičku družbu koju su činila djeca iz komšiluka. Ali u toj zemlji, iz godine u godinu, sve više je padao snijeg, dok jednoga jutra nije prekrio čak i prozore. Djeca su ostala zarobljena u svojim kućama, više se nisu mogla sastajati i svirati zajedno, jer niko iz svoje kuće nije mogao nikuda izaći. Orkestar više nije postojao. Ljubičasta je pročitala sve knjige iz kućne biblioteke. Jedino što joj nije dosadilo bio je njen klavir. Svaki dan glasno je pjevala pjesmu svojim drugarima, nadajući se da će je, možda, tako barem čuti iza ledenih naslaga snijega na prozoru. Prošle su tri i pol godine, snijeg se nije povlačio sa prozora, padao je sve više i više dok im skroz kuće nije preplavio. Nestalo je i struje i vode u cijeloj Zemlji Snogariji. Ljubičasta je bila sve tužnija, zalihe hrane koje su njeni roditelji sakrili u podrumu bile

su sve manje. Svi su iz dana u dan sve više bili bespomoćni. Ljubičastini roditelji su, ipak, Ljubičastu i dalje tjerali da glasno svira i pjeva, nanovo čita stare slikovnice i knjige, nadajući se da će barem dobra vila, Nota G, tako čuti njihov vapaj za pomoć i kroz odžak im nekako dostaviti malo hrane, pokoje drvo i neku novu knjigu da ne umru od gladi, hladnoće i dosade. Nota G bila je zaštitnica Zemlje Snogarije, ali od silnog mraza koji je ledio i zrak, ni ona više nije mogla letjeti na violinskom ključu i u jednom stablu, baš pored Ljubičastine kućice, sakrila se od snijega i ona. Dok su ranije pjevali, uvijek je krišom, da je slučajno ne zamijene sa kakvom vješticom (jer leti na violinskom ključu), slušala taj najljepši snogarijski dječji orkestar sakrivši se na okolna stabla ili u kakav obližnji žbun. Voljela je mnogo Nota G tu dječicu. Krišom, kao i sve što je radila (jer dobrim djelima se ni vile ne hvalisaju) plakala je za njima i tiho smišljala plan kako da se odupre navali snijega, usreći djecu i njihove roditelje, te oživi opet taj divni dječji orkestar, dok konačno nije usnila jedan san. U tom snu majka Nota F joj se javila i rekla joj kako se potrudila da joj ispuni najveću želju, opet stvori orkestar, ali da zajedno sa njenim ispunjenjem prestaje njena vilinska moć. Sve što je trebala uraditi je sklopiti oči, zamisliti želju i reći: pristajem! Nota G je istoga trena, bez razmišljanja, to uradila i violinskim ključem posljednji put u svom životu jako mahnula. Odjednom se, okružena djecom iz komšiluka, iz muzičke vile, pretvorila u običnu staricu koja je na zaleđenom krovu Ljubičastine kuće držala njihove male ručice, da se što lakše spuste niz odžak.

– Djeco, polako, past ćete! Čekajte da vidim da li je zapaljena vatra! Nema dima, čekaj! Stani! Čuvaj tu gitaru! Pazi na bubanj da se šta ne slomi! Polako, polako, čeka vas Ljubičasta unutra, samo polako! Ostarjela je moja magija, pa zar se nismo odmah mogli naći u Ljubičastinoj kući, nego ovako se šunjamo kao kakvi provalnici?! Samo polako, svi ćete sići dolje!

Djeca su se konačno spustila niz odžak, a starica je ostala na krovu. Bila je prevelika da se spusti kroz tako uzak prostor. Ljubičasta i njeni roditelji, od silne sreće, gledajući dječicu kako kao sardine ispadaju kroz

kamin, nisu imali vremena razmišljati kako se sve to desilo, niti su djeca mogla objasniti kako su se našla na krovu. Neko je spomenuo neku staru tetu koja ih je držala za ruke i pričala o ostarjeloj magiji, ali od opće euforije nije bilo vremena za pojašnjenja. Onda je Ljubičasta sjela za klavir, djeca su uzela svoje instrumente i muzika je počela, toliko jaka muzika da je lagano rušila snijeg s krova.

– Past ću sada ja! Aj, joj, bole me kosti, lakše malo, djeco, lakše malo!

Jaukala je Nota G dok se nije srušila na naslage snijega ispred kuće, nekako se doteturala i otvorila im vrata, jer su djeca toliko glasno svirala, da su jačinom muzike srušila snijeg ne samo sa krova Ljubičastine kuće već i sve ledene naslage ispred vrata.

– Teta je tu! To je teta što nas je dovela na krov!

Starica je samo stajala na vratima i ponosno dala zapovijed:

– Idemo sada svi zajedno svirati, ali i čistiti snijeg sa ulica i prilaze našim domovima. Ali svi obavezno morate nešto toplo obući iz Ljubičastinog ormara, jer je jako hladno napolju.

Naime, Nota G je znala da je ostatak njene magije ostao sakriven u Ljubičastinom ormaru, te da će snijeg prestati padati jedino ako djeca iz tog ormara obuku nešto. Isto tako, ostarjela magija će odmah prestati i snijeg će nastaviti padati kada skinu odjeću iz tog ormara i operu je.

Djeca su poslušala zapovijed i, toplo obučena, krenula ka ulicama i svojim domovima, no odjeća im se zaprljala i smrzla. Morali su je skinuti da ne nazebu. Snijeg je opet počeo padati i njihovi roditelji su, brzo, najbrže što su mogli, odlučili da ovaj put naprave istu grešku, nastave beznadežno vjerovati da će u Snogariji ikada prestati nevrijeme. Iscrpljeni i beznadežni, brzo su spakovali sve stvari da ih ponovo snijeg ne bi zatrpao. I, nažalost, velikim kamionima se raselili svuda po svijetu.

Tako su i Ljubičasta i starica Nota G otišle ko zna gdje, a Ljubičastin čudesni ormar se zagubio u nekom od kamiona koje su prevozile stvari. No baš u tom ormaru, ostao je jedan lijepi ljubičasti ljetni šešir. Srećom, niko od djece ga nije stavio, jer bilo bi smiješno i suludo u Zemlji Snogariji nositi šešir umjesto kakve šubare na glavi.

Nekoliko godina nakon ovog čudesnog događaja, taj izgubljeni čarobni ormar i magijski šešir zguran u jednoj polici u njemu, završio je u prodavnici polovnog namještaja. Bio je jeftin, ali i dalje neobičan i drugarica Urnebesove mame ga je odlučila kupiti. I pokloniti ga baš dječaku Urnebesu kojem su roditelji mijenjali namještaj u sobi kada je pošao u prvi razred osnovne škole. Mama Urnebesna bila je presretna zbog poklona. Otvorila je ormar i vidjela jedan ljubičasti šeširić. Stavila ga na glavu i čarolija se nanovo rodila.

Šešir je počeo lagano svirati i kako ga je, istina pomalo nazor, namještala na glavi, šešir je sve ljepše i ljepše svirao. Kada ga je skinula, iz njega je ispao papirić na kojem je na nekom, njoj nepoznatom jeziku, nešto pisalo. Odmah je sišla do sveznajućeg profesora Ginusa sprat ispod i pokazala mu tu ceduljicu na kojoj je, njoj nepoznatim jezikom, nešto bilo napisano, a iznad svakog slova bila je oslikana po jedna nota. Sveznajući profesor Ginus je odmah uzviknuo: “Ceduljica Čarobnog Ormara?!” Pa odakle Vam ovo, draga komšinice Urnebesna?! Stanite, nije moguće da ste našli 11. čudo svijeta iz Zemlje Snogarije?! Odmah je sjeo za klavir i počeo svirati po notama iznad teksta ceduljice, no nakon druge note, zabolio ga je jako prst i stao je. Ne, ove note ne mogu odsvirati ni Šopenovi, ni ničiji prsti. To su čarobne note koje mogu i smiju svirati samo dječije stvari u ormaru. Mama Urnebesna je odmah uzela ceduljicu i, sva zbunjena, pobjegla u svoj stan iznad. Stavila je ceduljicu opet u ljubičasti šešir i odlučila složiti Urnebesove stvari. Kada ih je složila, već je pao mrak i otišla je spavati.

– Mama, mama, kakva je ovo muzika iz mog ormara? – Urnebes je dotrčao do mame koja je već zamišljeno pjevušila.

– Urnebesu moj, to je sada naš čarobni ormar i svirat će nam svako jutro dok god tvoje stvari i on zajedno budu u njemu. Jedino će čarolija prestati ako ikada iz njega izneseš ovaj šešir, jer on je dirigent Ljubičastinog orkestra. Da bi svirao, mora imati dječiju odjeću kojoj diriguje i mora uvijek biti u ormaru. Svirat će nam svako jutro samo ako njega nikada ne odneseš iz kuće i zato ga moramo dobro čuvati.

Urnebes je shvatio maminu tajnu i otišao u školu. Na putu do škole sreo je svog prijatelja Spavanka, koji mu se požalio kako sutra mora

dobiti peticu iz muzičkog, ali kako ne zna odsvirati što od njega učiteljica traži i kako mu je tata obećao kupiti pravi-pravcati avion ako dobije tu peticu.

– Spavanko, bilo bi lijepo imati pravi avion u kojem bismo letjeli zajedno. Imam jedan čarobni muzički šešir koji, kada staviš na glavu, svirat će umjesto tebe. Posudit ću ti ga odmah, samo mi ga moraš vratiti, jer i nije samo moj. Moja mama ga jako voli, jer nas njegova muzika budi iz ormara svako jutro.

Dječaci su se vratili do Urnebesovog stana i uzeli šešir te otišli zajedno do škole.

Spavanko je taj dan zadrijemao na pauzi za užinu i šešir mu je tada naprosto nestao. Urnebes je odlučio samo da šuti i ništa ne kaže mami, međutim, jutro nakon toga, muzika ih nije probudila.

– Urnebesu moj, gdje je nestao ljubičasti šešir? Pa fino sam ti rekla da ga nikada iz ormara ne smiješ iznijeti!

Urnebes nije nikada lagao. Sve je mami odmah plačući priznao.

– Urnebesna mamo, pa uvijek si mi govorila da pomažem svojim drugarima. Morao sam pomoći Spavanku da dobije peticu iz muzičkog, jer njegov tata bi mu tako kupio pravi-pravcati avion za letenje.

No tada je čarobna muzika iz ormara u kući Urnebesovih zauvijek prestala. Istina, umjesto ljubičastog šešira, podesili su muzičku liniju da ih muzika s radija budi svako jutro, ali ta muzika nije bila čarobna. Bila je potpuno obična, ugodna, ali ne i posebna, baš kao i mnoge druge posve neobične stvari na svijetu koje naš život, istina, čine ljepšim, ali ne i čudesnim. A gdje je sada šešir? To sada niko ne zna. Urnebesna mama često sanja da ga je, možda uzela natrag Ljubičasta, jer je, također sanjala je da je u međuvremenu postala nastavnica muzičkog u nekoj osnovnoj školi. Ko to sada zna?!

Urnebes je u žaljenju za šeširom, vremenom naučio najvažniju lekciju, a to je da se sve posebne stvari dobro čuvaju. Da su čuda prerijetka, ali moguća. Da se zbog prijateljstva, pa i najiskrenijeg, ne odaju tajne koje smo obećali drugima koji nas vole.

KOROZIRANE BOBICE

I

Ubi dolor est, ibi difficile est silentium.
Gdje je bol, teško je šutjeti.

Selena je plačući zaspala. I to zbog svađe sa svojom najboljom prijateljicom Eminom, jer je mislila da je njihovo veliko prijateljstvo tom svađom jednom zauvijek prekinuto.

Nalik na novogodišnje pjesme začu se hor nježnih glasova. Jaki zvuci violina, klavira i harfi otvoriše joj u snu prste, a prašina od korozije prekri potpuno njeno uplakano lice, nježne dječje ruke i dugu crnu kosu.

Bezbroj zahrđalih nakit-bobica različitih oblika počeše škripjeti po Seleninim dlanovima.

– Draga naša Seleno, dobrodošla u magičnost fantastike sveznajućih koroziranih instrumenata! Ne brini se za tu prašinu po sebi, ona je, zapravo, itekako ljekovita. Samo, molim, pažljivo! Na Zemlji baš i nije lako biti korozirana nakit-bobica. Mislite da možete jeftino da nas kupite, pa bacate u otpad, jer vam redovno i ispadamo kroz prste. Kvasite nas, ne mareći da nismo otporni na vodu, i zato te iskreno molim da mi ovo malo zdravog metala na tijelu sačuvaš! A možeš ručicama malo i da me isturpijaš. To bi, zapravo, bilo jako ugodno, jer sada sam tvoj gost i na ovoj tvojoj planeti letjeti ne mogu! Zovem se Kraljičnjak Indigo. Pozdravnu himnu priredile smo ti mi, vječno vesele, korozirane, ali razigrane i ne-plemenitog metala, itekako plemenite nakit-bobice.

– Ne plašite se, neću vas razbiti, zahrđali metal se svakako ne može razbiti – reče Selena. – Ali zašto baš moji dlanovi da vas isturpijaju?

– U bobičaste misije krećemo početkom svakog proljeća. Sveznajući korozirani instrumenti, koji najljepše u Vasioni sviraju, odsvirali su

glasno i jasno da ti baš puno plačeš ovih dana. I da, ako nastaviš toliko plakati, na Planeti Korozije više neće biti mjesta za sve silne bobice, pa smo ti neke od tvojih bobica-suzica upravo vratili. Njih držiš u rukama.

– Dakle, drage moje nakit-bobice, došle ste da mi kažete da više ne plačem i ne preplavim suzama otpad planete hrđe?!

– Mi smo, istina, hrđave bobice, ali ponosne, plemenite i čarobne. Koroziranog bobičastog tijela, ali blještave plemenite duše. Mi smo, zapravo, najskupocjenije nakit-bobice Univerzuma, jer mi se ne možemo kupiti novcem. Nismo mi nikakve perle ni iz Ujevićeve Kolajne niti Hesseovog svima poznatog romana. Mi jesmo zahrđale, ali čarobne nakit-bobice koje tek donose radost, jer upiju svu ljudsku tugu i suze. Zbog skupocjenih bisera, dijamanata i ostalih kristala, kojekakvog kamenja, bisera i sličnog samo vas na Zemlji pljačkaju. Naša vrijednost je drugačija i nije nimalo tjelesna. Samo budi strpljiva i shvatit ćeš sve. I samo zahvaljujući nama, ljudi na Zemlji još uvijek od silnih suza nisu postali vodozemci. Svaka isplakana suza u ime ljubavi i, općenito dobrote, biva lansirana na našu planetu gdje se, u zavisnosti od količine nepravednog bola i suza, rađaju korozirane nakit-bobice različitih boja i oblika. Mi, zapravo, pokupimo, tj. upijemo sve vaše suze, suzetine i suzice, pa tako, zapravo, i zahrđamo umjesto vas. Za tu požrtvovanost dobili smo nagradu da živimo na najljepšoj planeti univerzuma gdje svi, od sreće korozirani, lete. Ako baš pretjerate s plakanjem, siđemo na Zemlju i dođemo u vaš san da vam malo skrenemo tužne misli na radost. I samo ako želite, malo vas prošetamo do naše radosne planete dok se ne probudite. Uvijek vas vraćamo vašoj kući. Korozirana Planeta posjeduje najveća porodilišta u Vasioni, gdje se od svake suze rodi po jedna nakit-bobica, najljepša na svijetu i skupocjenija od svakog dijamanta. Sve ove bobice, koje držiš na dlanovima, su tvoje suze, suzice i suzetine koje žele da ih čvrsto stisneš dlanovima, jer ako ti proklize kroz prste, zauvijek će još više zahrđati na ovoj vašoj planeti gdje više ne pripadaju. Zemljino mokro tlo isuviše je vlažno za ovo malo zdravog metala na njima.

– Bižuterijske oronule ljepotice moje, zagrijat ću vas prstima odmah. I ipak, tek sada shvatam, vi jeste moji dijamanti. Maslinasta put je moja skrila vas tu u šaci, iz očiju u ruke, skrile ste se da vas ne bacim u otpad, a ja to nikada ne bih učinila. I da vas dotjeram i ugrijem. Isturpijam nježno prstima hrđu i ofarbam vas ponovo u crveno, ali sada ste mi, opet, i hrđave tako lijepe. Močvare pune aveti i prikaza ste prošle korozirajući tu do dlana mog i sada želim čuti i priču vašu. Šta vas to opet vrati meni? Zar već davno niste otišle od mene kada sam vas isplakala? I zar sam, ali zaista, baš toliko za svim svojim prijateljima koji su me razočarali, plakala?!

– Seleno, tvoje nakit-bobice u ovoj dimenziji ne mogu da govore – reče joj Kraljičnjak Indigo. – One će ti kasnije otkriti neke poruke i mudrosti u ogledalima, ako odlučiš kratko otputovati s nama. Ako ne želiš ići na to putovanje, bit ćemo svi sretni da smo te barem malo obišli i zaustavili to plakanje u krevetu.

– Kraljičnjaku Indigo, reci mi zašto si ti najveća korozirana nakit-bobica?

– Nekada sam i ja imao ljudski oblik. Mnogo, mnogo sam zbog svađa sa drugarima plakao dok se jednoga jutra nisam sav koroziran probudio stisnutih dlanova. Kada sam ih jedva otvorio, upoznao sam svoje prijatelje, svoje hrđave bobice i ne mogavši ostaviti ih same, pristao sam na odlazak na Planetu Korozije zajedno s njima. Odrekao sam se potrošnog ljudskog oblika i postao beskrajno sretna zahrđala nakit-bobica. U znak zahvalnosti, pošto je ta promjena samo jednom čovjeku sa Zemlje dopuštena, gradonačelnik bobičastog grada *Shine Like a Star* mi je dodijelio titulu kraljičnjaka, koja je postala sastavni dio moga imena. Nadam se da sada razumiješ smisao našega dolaska koji sam ja organizirao. Srdačno te pozivamo da nam se pridružiš, jer na našoj planeti sve se želje ostvaruju! Savršenstvo Jedinog Smisla i Apsolutne Istine, daleko od novca i lažne ljepote zlata i dijamanata, spoznavat ćemo zajedno veličajući bogatstvo ljubavi, mudrosti i prijateljstva! Zar ne želiš sve to makar i kratko doživjeti?! Zar ne želiš upoznati i osjetiti savršenu mudrost i ljepotu, disati njenim bićem, letjeti slobodna i ot-

kriti koprenu ljudskog oka te prepustiti se Vasionskoj Simfoniji sveobuhvatnosti, sreće i blaženstva, kako bi pri povratku na Zemlju, opet bila mnogo mudrija i sretnija?! Ako pristaneš, tvoji dosadašnji svjetovi slomit će se u milion minijaturnih komadića iznad kojih će se otkriti nekad tek sanjane vizije svijeta, svijeta koji ne poznaje novac ni tugu, svijeta u kojem ćes biti ti i tvoje korozirane bobice na tlu beskraja i ideja. A svaka želja koju zamisliš na našoj planeti, odmah će ti biti ispunjena kada se vratiš na Zemlju. Čim se probudiš. Tek tada ćeš shvatiti da se istinska ljepota i mudrost preslikavanja nebeskog savršenstva ni u čemu materijalnom ne poznaje i da kopije savršenstva postoje samo na Zemlji, gdje ljudi nikako da se snađu od silne grubosti i pohlepe za bogatstvom i novcem. Pristaješ li?

– U svakom slučaju nadam se da ćete me vratiti na Zemlju, ako mi na Planeti Korozije dosadi. Obećavate li? Ipak, ja ne bih nigdje od svoje porodice nikada otišla.

– Naravno, čim se probudiš, bit će opet u svom krevetu. A prvu želju koju zamisliš, ne smiješ čak ni meni reći. Ona će biti ostvarena čim se probudiš. Međutim, da bi uopće mogla preuzeti oblik korozirane nakit-bobice i živjeti kratko bezbrižni bobičasti život ovoga sna, moraš priznati da je za sav nesklad na Zemlji kriv samo pohlepni čovjek koji u svemu traži samo zlato i dijamante.

Selena je klimnula glavom i postala najljepša korozirana leteća nakit-bobica.

II

Non (dum) omnium dierum sol occidit (occubuit).
Nije još zašlo sunce svih dana.

Putovanje je trajalo kratko, za treptaj oka Kraljičnjak Indigo i Selena-bobica našli su se nekoliko hiljada svjetlosnih godina udaljeni od Zemlje. Selena je letjela i bila je brža od svih ptica koje na Zemlji postoje. Taj unutarnji osjećaj sreće, lakoće i općeg zadovoljstva, toliko je preplavio, da je samo sretna letjela i smijala se glasno.

Dočekalo ih je i milion ogledala različitih oblika u kojima se Selena morala ogledati kako bi pročitala svoju magičnu poruku u svakom od njih.

Kraljičnjak Indigo joj reče da sada naglas čita šta u tim ogledalima piše i da zapamti što je moguće više tih poruka.

– Nije zlato sve što sja! To sam prvo pročitala, a i mama mi je stalno to ponavljala! Vidjela sam i poruku da niko nije savršen, pa ni naši roditelji koje, ipak, trebamo uvijek slušati dok ne odrastemo. I da novac i blaga ne čine život srećnim, te da drugarima uvrede treba oprostiti, ako se istinski pokaju. I da se nikada ne treba previše ljutiti niti plakati, jer je život previše lijep za suze, suzice i suzetine. I da svi često griješimo. I da trebamo stalno pokazivati ljubav, i to iskrenim djelima i riječima, onima koje volimo. Ajjj, čuješ li me, Kraljičnjaku?! – letjela je sretna i razigrana Selena-bobica... i dovikivala usput Indigu...

– Ajjj, pročitala sam i da više moram obilaziti stare tete u komšiluku i pitati ih češće šta im mogu pomoći... I da treba biti nježan i prema životinjama uvijek... I stalno puno čitati... Puno čitati...

– Ponavljaj sada sve vrijeme u sebi te poruke i misli na želju koju si zamislila. Seleno, te poruke će početi ostvarivati tvoju najveću želju koju si zamislila, jer ćeš se ponavljanjem baš tih mudrih poruka lagano buditi dok se skroz ne probudiš opet u svom krevetu nasmijana – doviknu joj Kraljičnjak Indigo.

– Šta si još vidjela od natpisa u ogledalima? – dovikivao je uzalud glasno Kraljičnjak Indigo, ali Selena je toliko brzo letjela, da nije uspjela ni pola od svega viđenog da mu kaže.

III

Dixi et salvavi animam meam.
Rekoh i spasih dušu svoju, rekoh u najboljoj namjeri.

Lagano su zaškripjela vrata Selenine sobe. Njena mama je na prstima prilazila njenom krevetu:

– Selena, probudi se! Brzo se probudi! Moraš se spremiti! Emina te čeka na vratima da, ipak, zajedno idete na taj rođendan Maji!

Selena je brzo istrčala na vrata svoje kuće, zagrlila prijateljicu Eminu kao da se nikada posvađale nisu i šapnula joj tiho:

– Ne, nećemo Maji nikakvu srebrenu narukvicu kupiti za rođendan. Smislila sam sinoć puno bolji plan za koji nam novac uopće ne treba!

– Šta ćemo joj onda pokloniti? – pitala je Emina Selenu zbunjeno.

– Napisat ćemo joj zajedno jedno divno pismo sa onim malim, samo našim tajnim razgovorima iz Tuzle ljetos. I u to pismo ćemo zalijepiti sve naše zajedničke fotografije iz onog mog albuma, koji samo još ona nije vidjela!

Drugarice se opet zagrliše i krenuše ka Seleninoj sobi tražiti makazice, šljokice, šarene trakice i divne ideje u koje će toplo zaviti svoje teško i bogato pismo, koje će ih zauvijek podsjećati na sve najvrednije i blistave, sve te, ali zaista, zlatne momente njihovog djetinjstva.

SUNČEVA ZEMLJA BOGUMILSKA

U Sunčevoj Zemlji Bogumilskoj svakoga su dana kolo igrala djeca. Kad bi se rodilo dijete, roditelji bi ga odmah počeli učiti da igra. Tako su proplanci i ravnice Sunčeve Zemlje Bogumilske bili prepuni djece koja, u kolu, čvrsto držeći svoje ručice, igraju i gledaju u Sunce. Bila je topla ta Zemlja Bogumilska. Toliko topla da u njoj snjegovi i kiše nikada nisu padali. Sunce im nije dalo. I ono je htjelo gledati dječicu u kolu kako se vesele. Nažalost, Sunce se nikako sa Mjesecom nije moglo dogovoriti da u toj zemlji vječno bude dan. Sujetni Mjesec je tvrdio da se i on mora "pokazivati", da je suviše lijep da bi se stalno skrivao te da se moraju i on i Sunce podjednako pojavljivati.

Čak ni šume tu nisu smjele rasti. Gdje bi tolika djeca igrala kolo?! Sunčeva Zemlja Bogumilska je, jednostavno, bila Suncu mila, i ono je i kiše, i snjegove, i vjetrove protjeralo iz nje, a svojom blještavom toplinom spalilo sve šume kako ne bi smetale djeci kada igraju, ali i da ih svojim visokim drvećem, stvarajući tamu, ne prepadaju. Sva djeca se toliko boje mraka! Znalo je Sunce da u svim "mrakovima" žive zle vještice, pa i u bogumilskim šumama.

Ali Sunce nije uspjelo spaliti samo jednu šumu. Ona se tajno sakrila iza Velikog Brijega koji ju je svojim hladom spasio od Sunčevog spaljivanja. U toj šumi živjela je stara vještica Morana. Ona nije voljela ni Sunce, ni pjesmu, ni igru, ni djecu tek posebno. Samo je čeznula za velikim hladnim šumama i šumetinama, sanjajući da će cijelu Sunčevu Zemlju Bogumilsku prekriti. I da će tako u mraku i u društvu drugih vještica moći voditi svoj vještičji život. Danju su je velika stabla drveća svojim mrakom štitila od Sunca, a noću iskradala se iz šume, ne bi li pronašla neko dijete, jer joj je vračara Doma još davno rekla da skupi stotinu dječijih suza, prolije ih tamo gdje želi da narastu šume i da će tek tako narasti šume koje Sunce neće moći spaliti.

Svake noći iskradala se vještica Morana iz šume i tražila neko dijete, ali su tada sva bogumilska djeca spavala. Morala su biti odmorna za igru u kolu, pjesmu i veselje, a čuvali su ih i roditelji, jer su znali da se u Sunčevoj Zemlji Bogumilskoj krije zla vještica, da živi u maloj šumi ispod Velikog Brijega. Na sreću, ta šuma je bila daleko od njih i u strahu od vještice, svi su već davno napustili to mjesto. Ipak, vraćajući se s rada u poljima, noću, često su viđali Moranu kako leti na metli i poput gladnog orla vreba nad Sunčevom Zemljom Bogumilskom.

Niko nije znao zašto se Morana pojavljivala samo noću. Jedni su pričali da leti ka drugim vješticama, daleko, u neke nepoznate mračne šume. Drugi opet da se vještice pojavljuju samo noću, a treći, oni što su jedino znali istinu, da nešto uporno traži nad tom zemljom. I da će svake noći vrebati dok ne uhvati svoj plijen. Zato su noću čvrsto zatvarali prozorska okna, stavljali ormare na vrata, vezivali bijeli luk na konac opasujući njim kuće, sve samo s ciljem da se zaštite od nje i da ih konačno ostavi na miru.

I Tumarkova porodica se plašila zle vještice Morane. Njegova majka Ljiljana je svake večeri stavljala ormar na vrata, ali ne samo zbog vještice. Tumarko je bio mjesečar. I tako su ga, zbog čestog tumaranja u snu, svi prozvali po imenu oca, koji je, nažalost, umro odmah po njegovom rođenju, iako se, zapravo, zvao Zlatan po starijoj sestri Zlatani.

Majka Ljiljana je često govorila Zlatani:

– Tumarko, Tumarko! I on ostade naš nestašni najdraži Tumarko!

– Znala sam da ima nešto čudno u vezi s tim imenom, iako ga mnogi naši ljudi ponosno i sretno nose. Kao da ga je zadesilo mjesečarenje samo zato što se otac tako zvao.

Majka Ljiljana i sestra Zlatana bile su mnogo zabrinute da Tumarko u snu nekuda ne odluta, te su svake večeri pred spavanje stavljale ormar ili neki drugi teret na vrata. Tako je Tumarko "tumarao" po kući, rušeći sve pred sobom dok buka ne bi probudila majku ili sestru, te ga one vratile u krevet kako bi nastavio mirno spavati.

Jedne večeri Zlatana se jako umorna vratila iz polja, brzo večerala i otišla spavati i zaboravila je prigurati ormar uz vrata.

Te noći Tumarko je sanjao kako su u Sunčevu Zemlju Bogumilsku došli neki ljudi koje žele ukrasti njihovo Sunce.

– Dosta nam je kiše, snijega i hladnih mračnih šuma! I mi želimo zemlju sa Suncem! Dajte nam to vaše Sunce, pa neka samo nas grije!

Razdragana dječica su u kolu pjevajući odgovarala kako će Sunce svugdje doći i otjerati kiše i snjegove samo ako se na tom mjestu ljudi počnu istinski voljeti i razumijevati. Pjevala su im o istini da bogumilsko Sunce niko ne može ukrasti, jer svi imaju svoja Sunca, te da će njihova početi sjati tek onda kada prestanu biti oholi i posijeku mračne Nijeme Šume.

– Mi ne trebamo ljubav! Mi hoćemo ovo vaše Sunce, ne da nas grije, već da poboljša našu ljetinu. Pšenica traži mnogo Sunca, ne možemo više jesti šišarike! Ne, mi nećemo uništiti naše šume, već ćemo u vašoj zemlji posijati pšenicu, uzorati vaše ravnice gdje igrate kola i posijati svoju ljetinu. Kada uberemo pšenicu, ponovno ćemo posijati šume, a ako budete željeli ostati, morat ćete se privići na naš "šumski" život!

Dječica se prepadoše tih mračnih ljudi, kolo se raspusti, pjesma prestade i svi se razbježaše.

Sanjajući ovako ružan san, Tumarko poče trčati po kući vrišteći iz sveg glasa:

– Pustite nas, pustite nas, mi samo volimo igrati i pjevati u kolu!

I baš tada, Tumarko se zatrčao prema vratima, otvorio ih i mjesečareći istrčao napolje.

Vještica Morana je, po običaju, kružila po Sunčevoj Zemlji Bogumilskoj tražeći dijete koje će staviti na metlu, odnijeti ga u svoju Malu Šumu, a kada ono počne plakati, skupiti stotinu njegovih suza kako bi njima posijala Nijeme Šume. Njoj čak ni pšenica nije bila potrebna. Samo je maštala o šumama i hladnoći.

Kada je ugledala Tumarka kako "tumara" poljem vrišteći kroz plač, silno se obradovala, jer mislila je da neće morati prepadati dječaka kako bi zaplakao. Tumarko je već svakako glasno plakao i vrištao.

Vještica Morana spustila je svoju metlu, stavila Tumarka na nju i počela skupljati njegove suze u svoju koficu koju je uvijek i svugdje na

metli nosila sa sobom. U tom trenutku počelo je svitati, a druga dječica su se spremala da počnu, kao i obično, igrati svoje kolo.

– Pedeset i tri, pedeset i četiri – brojala je stara vještica Tumarkove suze u nadi da će ih skupiti čak stotinu.

Tada Zlatana opazi da nema Tumarka u kolu. Sjetila se da je majka Ljiljana ostala spavati u kući, a da ona nije jutros, po običaju, odmaknula ormar.

Zlatana odmah izađe iz kola i ode vidjeti da li je istinita njena sumnja koja je odmah obuze: da je Tumarko te noći "odtumarao" ko zna gdje! U tom probudi i majku Ljiljanu, koja poče vrištati.

– Jadni moj Tumarko! Gdje je odlutao? Zlatana, kako si mogla biti tako sebična i otići u kolo bez mlađeg brata! Da si odmah jutros primijetila da je nestao, možda bi ga i mogli naći, ovako će biti jako teško! Kako sam samo mogla zaboraviti prigurati ormar uz vrata i kako si ti mogla izaći sama!?

– Majčice draga, pa ti znaš da ja to nisam namjerno učinila! Ti znaš koliko ja volim igrati u kolu i od te radosti i uzbuđenja na sve sam potpuno zaboravila!

Majka odmah reče da je možda Tumarka ukrala vještica, jer je bila zora, što je značilo da se Tumarko već bio probudio, a da je bio slobodan, do sada bi se već sigurno vratio kući, kao što je činio i prije nego su ormar počeli stavljati uz vrata. Ljiljana je mislila da postoji samo još jedna mogućnost: da se Tumarko spotakao i da sad nepomično negdje leži.

I djeca iz kola počela su pretraživati bogumilske krajeve.

– Devedeset sedam, devedeset osam – i dalje je brojala vještica, ali tada Tumarko otvori oči i prestade plakati. Baš kada su vještici Morani nedostajale samo još dvije njegove suze.

– Gdje sam to ja?! Na vještičjoj metli?! Pustite me, vještice, ali molim Vas!

– Moraš još samo malo plakati i pustit ću te. Samo još dvije suze trebam!

– Ne, ne ja ću biti kao bogumilski vitez Sandalj, a Zlatana kaže da vitezovi nikada ne plaču!

– Kada vide vješticu, svi plaču – reče Morana.

– Vitezovi ne, a ja ću biti vitez!

– E, onda te vodim u svoju šumu gdje ćeš zaplakati bojeći se mraka – reče Morana i odleti prema šumi.

Prolazio je dan. Djeca iz kola obišla su cijelu Sunčevu Zemlju Bogumilsku bezuspješno tražeći Tumarka, a Zlatana je neprestano plakala kriveći sebe što ga je odnijela vještica. Ljiljana je te večeri izašla da vidi da li će vještica, kao i uvijek, na metli kružiti nebom. Kada je vidjela da je nema, a da su djeca pretražila cijelu Sunčevu Zemlju Bogumilsku, bilo joj je sasvim jasno da je Tumarka odnijela vještica.

Samo nije shvatala zašto je vještica ukrala baš dijete. Zato je odlučila otići kod vračare Dome, koju je još davno posjetila vještica Morana.

Istovremeno, Zlatana se uputila ka dvoru hrabroga bogumilskog viteza Sandalja, od kojeg je namjeravala tražiti pomoć.

Nakon što je Tumarkova mama Ljiljana stigla Domi i ispričala joj šta se dogodilo, Doma joj je rekla da ponovo dođe za dva dana, a da će ona do tada napraviti čarobni napitak, od kojeg, svako ko ga popije, odmah može vidjeti gdje se nalazi Tumarko. Iako je zločesta vračara Doma, zapravo, odmah znala da je Tumarka ukrala vještica Morana. Ljiljana se zabrinuta vratila kući, a djeca iz kola su joj rekla da je Tumarkova sestra Zlatana otišla tražiti viteza Sandalja.

Kada je Zlatana došla na dvor, vitez Sandalj ju je srdačno primio i nakon njene priče o nesretnoj Tumarkovoj sudbini, Sandalj je odlučio krenuti u jedinu bogumilsku šumu kako bi oslobodio dječaka. Zlatana se zahvalila vitezu, a on je uporno ponavljao da je dječije bogumilsko kolo najveća dragocjenost Sunčeve Zemlje Bogumilske. I da niko, ali nikada i nikako, ne smije nauditi niti jednom njegovom djetetu.

Tumarkova sestra Zlatana se vratila kući i, zajedno sa njegovom majkom Ljiljanom, čekala da prođu dva dana kako bi zajedno posjetile vračaru Domu. Međutim, Doma je imala sasvim drugi plan. Pretpostavljajući da će djeca iz kola ili Zlatana i Ljiljana tražiti pomoć od viteza Sandalja, odlučila je pretvoriti se u njegovog dvojnika kako bi ih sve prevarila, tj. rekla u Sandaljevo ime da je dječaka nemoguće pronaći.

Naravno, nije znala da je Zlatana već posjetila pravog viteza i da je on već krenuo ka šumi u potrazi za dječakom.

U šumi je ohola vještica Morana uplašenog Tumarka prepadala na sve moguće načine ne bi li pustio samo još dvije suze, ali u želji da postane vitez poput Sandalja, dječak je na sve njene lažarije zaklapao oči i zatvarao uši. Kada je vještica vidjela da dječak neće plakati, odlučila ga je baciti u bunar. Uplašeni Tumarko je ponovo odlučio biti istrajan i ne zaplakati. Ali, na kraju je Morana smislila najpakosniji plan: odlučila je Tumarka baciti u vatru ucjenjujući ga da će izgorjeti ako ne zaplače.

Pravi vitez Sandalj se na konju i sa velikom sabljom približavao šumi, dok se vračara Doma, pretvorena u lažnog Sandalja, uputila ka selu kako bi obavijestila Zlatanu, Ljiljanu i djecu iz kola da je ona, tj. lažni vitez Sandalj, oslobodio Tumarka, ali da je Tumarko trenutno na njegovom dvoru i da će se vratiti tek za nekoliko dana.

Na sredini puta, lažni vitez Sandalj (Doma) odlučio je pogledati u Čarobnu Koziju Kost kako bi saznao šta se dešava sa Tumarkom. Uzeo je kost, puhnuo u nju i ugledao kako pravi vitez Sandalj ulazi u šumu i dolazi do Moranine jazbine gdje je naložena vatra u koju je Morana namjeravala baciti Tumarka. Upravo kada je vještica Morana povela dječaka prema vatri, Sandalj je vještici svezao konopcem ruke i sabljom počeo kidati konopce kojima je Tumarko bio opasan.

– Jesi li ti vitez Sandalj?! Znam zašto si došao! Vjeverice iz šume su ti javile kako nisam opet htio zaplakati kako bi jednog dana bio baš tako hrabar i ponosan kao ti.

– Ne, ništa mi vjeverice iz šume nisu javile, već tvoja brižna sestra Zlatana!

– Zlatana, draga moja Zlatana! Opet ću je vidjeti! A šta ćemo sad sa vješticom? Hoćemo li je gurnuti u vatru? Hoćemo li je odmah ubiti?

– Vitezovi nikada ne ubijaju nikoga, pa makar to bile i vještice kao što je ova. Zapamti to – reče ponosno vitez Sandalj, pa nastavi:

– Idemo sada najprije tvojoj kući, povest ćemo i vješticu, a kada stignemo tvojoj kući i malo se odmorimo, odvest ćemo je u Bogumilske Blje-

štave Odaje da je svakoga dana posjećuju Srebrene Vile. Ako se nakon razgovora s njima popravi i pokaje, pokaže istinsku želju za promjenom nakon ovog zločestog iskustva, živjet će zajedno sa nama. I loši se nekada pokaju i treba im dati šansu da postanu dobri. I osjete koliko je taj osjećaj veličanstven. A ako se ne popravi, Srebrene Vile će je pretvoriti u najmanjeg mrava. Svaki dan će bez prestanka, da preživi, morati sakupljati mrvice hrane na sve strane i od svakoga. Najmanji mrav to sam ne može. Morat će tražiti mrvice i od drugih većih mrava. Trebat će i njihovu pomoć. Samo da barem tako osjeti koliko mora postati vrijedna i marljiva. I koliko je važno voljeti i poštovati sve svoje bližnje i svakoga oko sebe. I zajedno sve dijeliti i stvarati s njima, a ne sam-samcat tek vračati okolo. U suprotnom, ako opet bude lijena, ohola, samoživa i bezobrazna, pojest će je drugi veći zločesti mravi. A ima, nažalost, i takvih mrava puno.

I tako vitez Sandalj i Tumarko, zajedno sa vješticom Moranom, kojoj su tek zavezali ruke, krenuše ka Tumarkovoj kući.

Kada je lažni Sandalj (Doma) vidio u Čarobnoj Kozjoj Kosti šta se dogodilo u šumi, poče razmišljati koju pakost sada da učini. Pitajući se kako bi to Srebrene Vile Moranu pretvorile u mrava, dosjeti se recepta da, kada neko pređe preko mačjih dlaka posutih prahom od vučijih ušiju, odmah postaje mrav.

– Pardon! Ovo su samo vještičiji recepti. Zaboravila sam da Srebrene Vile imaju Čarobne Štapiće i da se ne koriste ovakvim stvarima! Ali niti jedna vila nije pametnija od mene – mudre vračare Dome, stare iskusne vještice! Kako bi Čarobnim Štapićem uspjele pravog Sadalja pretvoriti u mrava, kada bi im on za tren oka mačem posjekao Štapić?! Nikako, jer to može samo vračara Doma – to mogu samo ja!

I tako Doma odusta od odlaska Tumarkovoj kući, okrenu se nazad i krenu ka pećini po mačje dlake posute prahom od vučijih ušiju. Stigavši u pećinu, brzo dlake posu prahom. Stisnu jako šaku podigavši ruku prema nebu, okrenu se tri puta ukrug, skoči na jednoj nozi naprijed, na drugoj nazad, još jednom se okrenu u krug i krenu ka kući. Brzo dođe na obližnji put prema kući. Posu ga dlakama i sakri se iza velikoga kame-

na čekajući da naiđu pravi Sandalj, Tumarko i svezanih ruku vještica Morana.

Upravo tada Tumarko je veselo skakutao poljem pjevajući poznatu bogumilsku pjesmu o Sedam Nebesa u kojima žive različiti šareni leptiri, a Sandalj je na konju sa vješticom ponavljao riječi te divne pjesme, kako bi ih i vještica morala ponavljati. Da nešto lijepo i ona konačno nauči. Tumarko je išao prvi jer je najbolje znao put ka svojoj kući i kada pređe preko mačjih dlaka posutih prahom od vučijih ušiju, pretvori se u mrava!

Sandalj uskliknu:

– Tumarko, Tumarko, šta se desilo s tobom?! Zaprepašteno se sagnu ka zemlji i ugleda malog mrava! Postao si mrav?!

Rekavši to, vitez Sandalj Tumarka-mrava nježno stavi na dlan. I rukom nevješto sakri suzu da se ne vidi.

– Pusti mene da priđem i vidim šta se dogodilo – reče zabrinuto i nježno vještica Morana i približivši se Tumarku, ugleda mačje dlake.

– To je mogla učiniti samo vračara Doma. Pored mene, ona je jedina vještica u Sunčevoj Zemlji Bogumilskoj. Moramo je odmah pronaći da dvije dlake od ovih dlaka stavi sebi na dva ramena, puhne tri puta kroz nos i udari se dlanovima po koljenima. I tek tada ovaj divni mrav može se ponovo pretvoriti u našeg divnog Tumarka – istinski tužna, reče vještica Morana.

Samo što je to ona rekla, lažni vitez Sandalj (Doma) im se približi i kamenom po glavi udari pravog viteza, te pravi vitez Sandalj bez svijesti pade na tle. Vještica Morana odmah prepozna vračaru Domu pretvorenu u Sandalja, a Doma vrisnu:

– Zar više nisi vještica?! Sad bi ti još da im i pomažeš da tog mrava ponovo pretvaraju u Tumarka, a sama si ga ti ukrala dok je mjesečareći trčao po poljima – reče ohola Doma pretvorena u lažnog viteza Sandalja.

– Oni mene nisu htjeli baciti u vatru, a to sam nakon svih tvojih savjeta i djela koja su ih pratila, zaista, i zaslužila! Ti si me nagovorila da ukradem jedno bogumilsko dijete i sakupim stotinu njegovih suza čime

ću posijati šume i u njima naći svog šumskog princa! Ti, Domo, ti si me na sve to nagovorila, a ja sam tada bila mlada vještica koja je mislila da žena samo mora imati muža da bude sretna. Tada ništa nisam znala i kajem se punim srcem, a zgodni i bogati prinčevi mi, zapravo, tek sada shvatam, nisu ni trebali. Niti mi trebaju sada! Svi, zapravo, žele samo ljubav, baš kao šareni bogumilski leptiri. Naučila sam i ja stihove te divne pjesme o Sedam Nebesa Sunčeve Zemlje Bogumilske. Tumarko me tim divnim stihovima naučio! I pogledaj, nakon svega, samo su mi ruke svezali!

– Šta je to sada sa tobom!? Stvarno želiš postati neka smiješna nježna vila, umjesto bogata supruga šumskog princa?! – nasmija se Doma.

– Da, u ovoj zemlji nema mjesta za vještice! Ima mjesta samo za ljubav, poštovanje i razumijevanje! Da, bit ću Najbolja Vila, samo ako me, nakon svega, prihvate!

Čuvši riječi nekadašnje vještice Morane koja se iskreno pokajala, Doma pretvorena u viteza Sandalja, priđe Morani i reče joj:

– Sad te neću odvezati! Ja vile ne spašavam! Možda ću te i zapaliti! Sve vas zajedno!

I onda Doma konopcem obmota svu Moranu, da samo tek jedva hodati može, a pravog viteza Sandalja, bez svijesti sa mravom u ruci (Tumarkom), stavi na konja i uputi se ka svojoj pećini. Tu ih, nekako sve, zavezane skroz samo da im se oči vide, grubo nogama zgura u najveći prljavi kavez sa zlim pticama i ptičurinama koje su joj služile za kojekakve vještičje recepte. Izađe iz pećine i opet, pretvorena u lažnog viteza Sandalja, krenu ka Tumarkovom naselju.

Tog jutra su se Tumarkova majka Ljiljana i sestra Zlatana uputile ka pećini vračare Dome jer su bila prošla dva dana. Ljiljana reče Zlatani da će ići dužim putem, kako bi još jednom provjerile da se slučajno Tumarko negdje "tumarajući" nije spotakao. Zlatana pristade i one krenuše.

Za to vrijeme lažni Sandalj (Doma) je stigao u Bogumilsko Šareno Naselje, rekao svim mještanima da je ubio vješticu Moranu koja je svake večeri letjela na metli. I oslobodio Tumarka koji se sada sretno odmara na njegovom dvoru.

Djeca u kolu povjerovaše i igrajući počeše pjevati pjesme o hrabrom vitezu Sandalju koji je ubio vješticu i oslobodio dječaka Tumarka. Lažni Sandalj (Doma) ode na dvor, svi ga lijepo dočekaše, jer ga lažno pretvorenog, naravno, niko nije prepoznao. I reče da više ne želi slušati nikakve pjesme kola i da djeca prestanu igrati i pjevati dok se on odmara od uspješno obavljenog zadatka.

– Znala sam da ću uspjeti! Pa prava sam vještica! Ta dječurlija mi više neće dosađivati kojekakvim pjesmicama i od njihovog kola se više neće potresati Sunčeva Zemlja Bogumilska – tiho je Doma ponavljala sebi i konačno otišla spavati.

Dok je lažni Sandalj (Doma) spavao u dvoru, Zlatana i Ljiljana su stigle do Domine pećine.

– Domo, Domo, zašto se ne javljaš? Jesi li nam spremila napitak da ga popijemo i vidimo gdje nam je Tumarko – vikale su uzalud Ljiljana i Zlatana ispred Dominih vrata, ali niko se nije odazivao.

Poslije nekoliko minuta Ljiljana reče da idu i one se okrenuše.

– Vračare! Njima nikada ništa ne treba vjerovati, ali ja moram saznati gdje je moj Tumarko!

– Ne, vratimo se, majko! Možda je Doma bila usred nekog vračarskog rituala, pa nam se nije mogla odazvati – Ljiljana uzdahnu i okrenu se za Zlatanom.

– Domo, Domo, čuješ li nas – glasno je vikala Zlatana, a njeno dozivanje je ipak na kraju čula nekadašnja vještica Morana.

– Tu sam, samo uđite – reče, nekako, Morana iz kaveza, iako su joj i usta bila gotovo skroz svezana.

Ljiljana i Zlatana uđoše i ugledaše prljavi kavez u kojem je stajala zavezana Morana, okružena pticama koje neprestano letješe po kavezu nervozno lupajući krilima oko nje kao da hoće da je pojedu. A ispod nepomične Morane je ležao bez svijesti i dalje svezani pravi vitez Sandalj kojem je u ruci ostao mrav (Tumarko).

– Mama, pa to je vitez Sandalj! – reče Zlatana.

– A to drugo ona vještica što stalno na metli leti nebom – reče Ljiljana.

– Ali zašto je svezana i zašto Sandalj leži na podu? – nastavi Zlatana.

– Govori, vještice, gdje je Tumarko? – vrisnu Ljiljana.

– Mama, stani! Pa vidiš li da je i ona svezana u kavezu pored Sandalja?! Zašto je i ona, onda, svezana, ako je zla vještica? – reče mudro Zlatana i zaustavi Ljiljanu, koja je već bila pomalo nasrnula na nekadašnju vješticu Moranu.

– Doma je kriva za sve! Ona me nagovorila da ukradem Tumarka, a kad sam se pokajala nakon što je Sandalj spasio dječaka, sve nas je zajedno ovdje zatvorila. A našeg divnog Tumarka pretvorila je u mrava kojeg pravi vitez Sandalj drži u ruci – reče jedva, nekako, Morana kojoj je jedna od ptica, napadajući je stalno, ipak odvezala usta.

– Kakvog sada mrava? – upita uplašena Zlatana.

– Priđi i pogledaj! Samo pazi, molim te da ga ne povrijediš! – odgovori zabrinuto nekadašnja vještica Morana.

Ali hrabra Tumarkova sestra Zlatana prva otvori kavez. Neustrašiva, rastjera ptice i najprije priđe ka Sandaljevom nepomičnom tijelu te, spretno i brzo, odmah skinu grubi konopac sa njegovih usta. Zatim ga nježno pomilova po licu svojim nježnim prstima, pa stavi njegovu glavu na svoje čvrste dlanove.

– Zlatana?! – tiho reče pravi vitez Sandalj. – Gdje sam to ja?!

– U Dominom kavezu! Spasit ću vas sve sigurno! – Zlatana samouvjereno odgovori.

– Ah, da, ta vještica je pretvorila Tumarka u mrava kojeg ja držim u ruci! Ipak se toga odlično sjećam!

– A sebe u lažnog viteza Sandalja koji sada vlada Dvorom – reče Morana.

Na kraju Zlatana i Ljiljana povjerovaše u Moraninu priču. Odvezaše ih sve. I svi zajedno krenuše ka Dvoru da otkriju lažnog Sandalja, dok je pravi Sandalj i daje u svojoj toploj ruci čuvao dječaka Tumarka-mrava.

Pravi vitez Sandalj odmah shvati koliko će biti teško dokazati na Dvoru kako je taj vitez tamo, zapravo, zla vještica Doma, ali silno je vjerovao u Snagu Riječi, Istine i Pravde.

Međutim, Morana, nekadašnja vještica, reče da najprije odu Srebrenim Vilama, koje jedino pored već spomenutog Dominog rituala sa dvije dlake na dva ramena, mogu mrava pretvoriti u Tumarka. Kada dođoše Srebrenim Vilama i ispričaše im šta se desilo, samo jednim pokretom Čarobnog Srebrenog Štapića, Vile mrava, srećom, pretvoriše opet u dječaka Tumarka.

– Mama, taj mravić sam bio ja! Sve sam slušao šta se dešavalo, ali nisam mogao ništa reći! Morana vam je ispričala cijelu istinu! Hajdemo sada do Bogumilskog Dvora da svi zajedno potvrdimo šta se sve dogodilo.

Ali Doma, pretvorena u lažnog viteza Sandalja, gospodarila je Bogumilskim Dvorom. Odmah su svi primijetili da se sa starim vitezom nešto dogodilo, jer je odjednom postao ohol. Djeci nikako nije dao da igraju kolo i da pjevaju. Stalno je govorio da je umoran, da se mora odmarati i da ga dječje pjesme uznemiravaju, jer mu ne daju spavati.

Kada su Ljiljana, Zlatana, Tumarko, Morana, pravi Sandalj i Srebrene Vile stigli na Dvor i ispričali Sandaljevim roditeljima šta se desilo, oni su bili zbunjeni i nepovjerljivi.

– Kako da vam vjerujemo, kada u susjednoj sobi jedan Sandalj spava?

– To je vračara Doma! Ja sam pravi Sandalj!

– Sada ćemo ga zovnuti i postavljati vam pitanja čije prave odgovore znamo samo mi i pravi Sandalj – rekoše roditelji i odoše po lažnog Sandalja (Domu).

– Kakva je ovo vradžbina? – iznenađeno reče lažni Sandalj kada je ugledao svog dvojnika.

– Sjedite mirno jedan do drugoga i odgovarajte na naša pitanja – rekoše roditelji.

– Šta Sandalj najviše voli jesti? – upita majka.

– Kolač od jabuka – odgovoriše obojica istovremeno, jer su Domi svaki dan te kolače na dvoru pravili.

– Šta Sandalj najviše voli piti? – upita otac.

– Sok od svježeg grožđa – odgovoriše obojica istovremeno, jer su za Domu i to svaki dan posebno pripremali.

– Šta je Sandalj svakoga dana radio u vrtu?

– Ja sam zalijevala cvijeće – reče Doma i konačno se razotkri.

– Zalijevala?! – zbunjeno se pogledaše Sandaljevi roditelji.

– Ti, zasigurno, nisi naš Sandalj!

Čuvši to, lažni Sandalj (Doma) pobježe prema vratima, ali ga tamo, spremne uvijek na Istinu i Pravdu, dočekaše Srebrene Vile. Uzeše svoj Čarobni Srebreni Štapić i ispred njih stvori se opet ona stara vračara Doma.

– Pustite, me, pustite!!! – naprosto je tek tada pomahnitala uzrujana vračara Doma.

– Namjerno to nismo odmah htjele učiniti! Čekale smo da se sama otkriješ, a mi znamo da Istina i Pravda dođu na vidjelo uvijek, no nekada malo treba i sačekati – rekoše uglas mudro Srebrene Vile.

A pravi vitez Sandalj pogleda u Domu i reče:

– Domo, želiš li u Blještave Odaje da te sa Srebrenim Vilama, zaštitnicama Bogumilskog Sunca, vječno grije Sunce sve dok se ne promijeniš? Ili ćeš odmah biti, ali najmanji od svih mrava – mrav!

– Želim biti najmanji od svih mrava – mrav – odgovori Doma.

– Ako tako želi, Srebrene Vile, pa pretvorite je u najmanjeg mrava – reče razočarano vitez Sandalj.

– Domo, razmisli još jednom – reče Morana.

– Ne, ja ipak želim biti najmanji mrav – odgovori Doma.

– Budi najmanji mrav! – rekoše Srebrene Vile i Doma nestade.

Na podu se pojavi mali mrav koji odmah poče skupljati mrvice hljeba po podu.

– Čitavog života će morati skupljati mrvice za druge velike opasne mrave ili će je oni pojesti! Tužno, ovo je baš pretužno po nju – i, nakon svega, gotovo zaplaka plemenita Zlatana. – Baš, jer je i Doma imala šansu da se popravi. I bude i ona sretna u Sunčevoj Zemlji Bogumilskoj sa svim njenim dobrim stanovnicima i šarenim leptirima.

– Ako se nekada predomisli, možda i postane, barem, Dobra, ako ne Najbolja Vila. Ali to, zaista, mora biti iskreno i s ljubavlju – rekoše opet uglas Srebrene Vile.

I tako se Tumarko vratio svojoj kući zajedno sa sestrom Zlatanom i majkom Ljiljanom, a prethodno ga je jedna od Srebrenih Vila dotakla Štapićem da više ne mjesečari, jer, iako više nema vještice na metli, ne bi bilo dobro da se noću opet negdje spotakne.

Nakon nekoliko godina, vitez Sandalj se oženio Zlatanom koja ih je sve, zapravo, i spasila, jer se ona usudila ući u kavez sa opasnim ptičurinama, izvukla ih sve iz njega i mudro zaustavila majku Ljiljanu da ne nasrne na nekadašnju vješticu Moranu.

Tumarko i danas čeka da postane vitez kao on. Ko zna, možda mu jedna od Srebrenih Vila, čiji je postao veliki ljubimac, i tu želju ispuni. Pa Vile su tu da djeci ispunavaju želje!

A dječja razigrana kola po proplancima? Da, da, ona još uvijek postoje u Sunčevoj Zemlji Bogumilskoj. I svojom pjesmom i igrom potresaju cijelu Planetu. Ta dječica se toliko čvrsto drže za ruke, toliko glasno pjevaju i igraju, da im više nijedna vještica ne smije prići.

SLOBODA RIJEČI

U usklađenom ritmu zujanja vrzmali su se i ljudi i vrijeme, a Riječ je, zarobljena u tekstu knjige, nepomično čekala, slušala zvukove i gledala slike uvježbanih tijela čitača. Da je barem bila gluha, dosadna, mrtva, tiha ili umišljena kao druge grafemske manekenke, riječi što ih čitači, boldirane, s otvorenim uzbuđenjem, tek gledaju u knjigama! Ova Riječ, poput spužve, selektivno je upijala život oko sebe, upijala ga žarko, ali u tekstu bez pokreta. Gledala je brbljive, hvalisave, pesimistične, dosadne, nervozne, ali i inspirativne nježne čitače što u knjigama otkrivaju čudesa i tajne.

Osluškivala je Riječ njihove nekontrolirane zvukove i gledala njihova savitljiva lica, ruke, i pokretima njihovih uvježbanih tijela pričala sebi neispričane priče i ispunjavala svoj nepokretni tekstualni život. Koliko oblika, zvukova i pokreta! Samo Riječ znala je te neispričane sudbine đaka, studenata, profesora, naučnika, što su danima sjedili u biblioteci i, umjesto da čitaju tekst, gledali tamo negdje gdje su se priče pričale posvađanim ili pomirenim obrvama, uzdasima, kašljucanjima i kojekakvim nekontroliranim mrmljanjima iznad papira; uplašeno, da ih, ne daj Bože, ko ne vidi, smijehom ili podsmijehom, suzama što su katkad tromo, poput blage ili jake kiše, bez dozvole, padale baš na tu hrabru Riječ.

I Riječ bi tada bila najnemoćnija. Grcala bi se, glasno vrištala, u agoniji kidala od teksta da ustane, pobjegne bez povratka, otkine se već požutjelom papiru i skoči na ruku nesretnog čitača i ushićeno mu kaže:

– Hej, ti gore iznad mene! Zašto plačeš? Stani, stani! Ja sam tu da ti otkrijem tajnu moga imena, tajnu mog... tajnu mog otkrivajućeg... semantičkog bića... I kada ti otkrijem moje ime, nećeš više plakati... Da, nećeš plakati, već veličati život i biti sretan što nisi u bezizlaznom tekstu kao ja!

Znala je Riječ da postoje dvije stvarnosti, dvije zbilje. Jezičke i nejezičke. Ispričane i neispričane.

Zato je zamišljala da prva na svijetu napiše Rječnik, Rječnik koji će odgonetnuti sve one neispričane segmente naših stvarnosti, stvarnijih od onih govornih u kojima živimo. I dok bi Riječ zamišljala taj svoj veliki Rječnik, toliko težak da ga najjače ruke čitača ne bi mogle podići, bila je sretna, najsretnija i sve je nekako izgledalo da, i u tekstu, počinje imati zadovoljstvo, smisao...

Jer, mrzila je Riječ druge prazne riječi što su ih čitači, onako usput, pri pozdravu s bibliotekarkama i poznanicima, izgovarali ili nerazgovjetno šaptali na mobitele.

Prazne riječi! Prazne riječi... Mrzila ih, jer su znale biti lažne i ne poklapati se s onim podignutim ili spuštenim obrvama, neravnomjernim pucketanjem zgrčenih prstiju, pobjeglim pogledom što se sakrio i konačno ustoličio tamo na nekom zidu, knjizi, polici, posteru ili nekoj drugoj tački prostora te velike, tamne biblioteke.

– Hej, ti gore! Zašto lažeš?! Ama, zašto lažeš, lažljivče jedan! Ne, to nije istina! To nije istina! Nisi umoran. Lažeš! Lažeš i jučer si lagao zašto su ti kretnje spore i trome. Ali ja vidim tvoje oči... Vidim ih, jer ti gledaš u mene, gledaš u papir! A to je laž, i sve je laž! I ti to znaš, ali ti ta govorna stvarnost ne dopušta da kažeš istinu. Uvijek samo lažeš i zar te više nije stid tih praznih riječi!

Ali svaki komentar Riječi ostajao je u tvrdim koricama knjige, hladnom tekstu kojem je bilo dovoljno da ga, kao i boldiranim ili italiziranim, slovnim besmislenim manekenkama, sebični čitači gledaju i dotiču prljavim prstima. I uvijek samo uzimaju, kradu tajne iz tog ogromnog teksta, a neko je mislio, možda čak i život cijeli, mislio samo da bi napisao, u gomili praznih, barem jednu smislenu Riječ.

A kada je napisao onaj što je dobro mislio, ipak ljudski grešan, greškom, smjestio je Riječ u korice knjige, jer je tako smatrao da će biti korisna drugima. Ali, isto tako, zaboravio je da nije smislio običnu Riječ i da postoje i oni drugi od drugih kojima će biti korisna.

I Riječ je čekala, čekala na svoje čudo, misionarsku zadaću otkrivanja imena i bježanja iz teksta.

– Uh... aaaa.... Pusti me... Ti... bezveznjakoviću! Zlato je tri reda ispod! Ne, ne diraj me tim masnim prstima, jer prije čitanja knjige, barem moraš oprati ruke! Ne, ja nisam besmislena riječ, a grafemski izlog je na narednoj strani... Ostavi me i listaj dalje!

No čitači k'o čitači, uvijek željni polaganja ispita, hvalisanja da nešto znaju što drugi nisu čuli, vidjeli... i dalje su preturali i, poput kopača zlata, grubim prstima, kopali po knjizi, često precrtavajući, šarajući Riječ. A nju je sve to nerviralo jer čitali su je neki bezveznjaci i neuki dosadnjakovići, uvijek, i uvijek je samo gledajući. A Riječ je željela nekoga da mu priča i otkriva tajne. Ili barem pokuša. I zato, da je i dalje ne bi šarenim markerima besmisleno precrtavali, Riječ se kamuflirala. Sakrila. Željni krupnih blještavih naslova, neki su je preskakali, jer im se činila nevažnom i neprimijetnom... Sretna u tajnosti svojoj, Riječ je zato primjećivala njih...

– Evo je! Opet ona lažljivica što mrzi bibliotekarku, a ulizuje joj se... I uvijek priča neke prazne slatkastarije... Čujem te, stara lopino, čujem to tvoje hmmm... hmmm... hmmm... I znam da lažeš bibliotekarku i tražiš zlato da bi se hvalisala! Iš, iš na 65. stranu! Tamo su ti šećerne piramide i italizirani manekeni!

Ali neki su i dalje primjećivali Riječ... i divili joj se...

I tada, kada se pojavio istinski Čitalac... Riječ se naglo trznula da su se sve stranice u knjizi pomjerile... Gledala je i osluškivala njegove ruke... oči... lice... I pričala mu je Riječ satima, a Čitalac je šutio... pomalo iščitavao i... zamišljen pucketao prstima...

– Čuj, čuj me... Dođi, uzmi me, izvadi me iz teksta ove knjige i reći ću ti kako se zovem... Čemu taj uzdah? Ne, ne brini se, ja ću uvijek biti tu, da te tješim, nježno mazim... možda i volim... i svakako otkrivam čudesa i tajne! Vodi me daleko od prljavih prstiju hvalisavih čitača! Spasi me! Spasi me od njih... Da, od onog starog, pokvarenog i perverznog lažljivca što me svaki dan traži po knjizi... I maltretira... I gnjavi... A ti... ti si nešto drugo, jer tvoje ruke su čiste, a prsti meki i nježni... Vodi me, vodi me... Reći ću ti kako se zovem... I još ću ti reći...

Ali Čitalac je nije razumio. Nije čuo. Onaj što je cijeli život za Riječ mislio, ovaj put dobro je smislio, jer kako bi Riječ sastavila svoj prvi Rječnik da je otišla?!

Tek kada to učini, ako Čitalac i dalje bude dolazio u biblioteku i listao baš tu knjigu, tek tada će, možda, pobjeći iz grubih korica teksta i otkriti mu svoje ime!

– Stani! Stani, ti gore! Ti, ti što samo lažeš! Opet si rekao da šetaš, a ti si tu, tu iznad teksta i podsmijavaš mu se jer te ne vidi... Eto, ponovo te zove, a ti ćeš opet slagati da nisi tu kako on ne bi došao! Fuj, fuj, lažljivče, jedan... A ta ruka na čelu i taj grč na licu znači da ti smeta... Samo dok ja sastavim svoj Rječnik... I napišem šta znači to tvoje...

RADOSTI JAKOG WERTHERA

Neki shvataju smisao umjetnosti,
a neki samo zabavu koju ona pruža.

Latinska poslovica

Ja sam profesionalni izvođač priča na zidu, naravno, samo u sobama s prigušenim svjetlom. U svojoj, posve praznoj kući na moru, svake večeri izvodim raznorazne predstave vlastitim prstima, a sve vam ovo govorim da opet na predstavu dođete kod mene. Eto, baš na tom velikom bijelom zidu, samo da znate, koliko sam predstava odigrao. Moj dom danju izgleda pust? Slažem se. Ali barem imam ove velike prozore, pa danju gledam more. Mare, mare, mare... Kako ono glasi tekst one odveć svima poznate pjesme? Čudno je to more.

Koliko samo boja ima! Nije to samo plava ili zelena. Slijepi ste ako tako mislite.

Volio sam uvijek more, ali nikada nisam volio namještaj i zato ga nisam ni kupovao. Zamislite samo kako bi se nagrdili moji likovi na oštre četvrtaste uglove ormara! Pa to bi bilo pravo krvoproliće! Ne, to nikada nisam dozvoljavao, pa ni po cijenu toga da mi kuća, u potpunosti, do kraja života ostane ovako prazna. Pogledajte samo svježinu ove bjeline koja me okružuje! Svoj zidni teatar nikada ne bih zamijenio za nekakve stolice, kauče, ormare, komode. Kako samo volim ove veličanstvene zidove i svoje prste na njima! Moji lijepi prsti! Divni moji razdragani prsti! Znam da su se već odavno naborali, pa već imam toliko godina, ali život je uvijek drag. Život je uvijek dražestan. Da, život je uvijek mio, ali, nažalost, ne i interesantan.

Ali čemu služi teatar nego da nam život učini zanimljivijim!

Zidni teatar u praznoj kući na moru, pa postoji li išta zanimljivije?!

Priznajem da mi prsti nisu vješti kao nekada. Jučer su mi baš rekli da mi Hamlet bio pomalo spor, ali šta sad tu mogu. Priznat ću samo

vama, dragi moji gledaoci i slušaoci, teško mi pada činjenica da moji prsti s godinama gube nekadašnju elastičnost, niko nije savršen.

Zaboravio sam vam reći da, eno, čitam u novinama, u Parizu, otvoren je prvi Bijeli Teatar. Kako sam samo bio sretan kada sam to pročitao! Pozorišne daske odveć su svima dosadile! Zidovi su nekako veličanstveniji, dostojanstveniji, a istovremeno jedan glumac može glumiti stotinu likova. Pogledajte samo te sjene i silne mogućnosti koje one pružaju! A sada se sigurno pitate šta rade moji prsti? E, pa oni su i Romeo i Antigona, i Nora i Estragon, i Karamazovi i Glembajevi! Oni su i Marina Cvetajeva, za koju sam siguran da se pitate kako hoda i koju sigurno niste nikada uživo vidjeli. Dobro, možda jeste tek usput čitali njenu poeziju, ali moji prsti znaju i njen mačkasti hod odlično dočarati. Kako ja samo lijepo Cvetajevu na ovom zidu prstima oživim opet! Znam da biste je sada odmah rado vidjeli, no ima vremena. Pa tek se upoznajemo.

Pokažite mi pozorišnog glumca koji je istovremeno glumio dva lika, da ne spominjem sada i gotovo sve poznate pisce koje glumim, također, a tek šta ja sve mogu sa svojim prstima!

A kad vam spomenuh već Noru. Taj me lik oduvijek posebno impresionirao i čini mi se da sam nju najdraže glumio. Ali zaboravio sam vam reći da često promijenim originalni tekst, pa se svi iznenade kada Ibsenovu Noru predstavim kao balerinu!

Također, u mojim dramama ne glume samo dramski junaci već čitav svijet književnosti "pomiješam" i od nekih romana sam pravim drame, jer, nažalost, ljudi danas ne vole mnogo čitati, pa je zanimljivije kada im ja to na zidu, ovako čarobno, prstima izvedem.

Da, da, sve ja to iskombiniram. Sve sam likove međusobno upoznao. Lijepo je da se druže, a čini mi se da ni pisci ne bi imali ništa protiv, posebno jer i njih često na zidu oživim. A da su mogli, pa isti ti pisci živjeli bi milion godina, a svi danas žele znati jako kako su baš i oni izgledali. I šta su baš i oni radili i mislili, a ne samo svi ti silni likovi iz njihovih djela.

Ponekad promijenim i originalni završetak, tj. odglumim više završetaka, pa se na taj način moja izvođenja svima dopadnu! Da, ali,

zaista, ama baš svima priuštim ono što žele. Svima je zabavno. Svi su sretni.

Tako sam posljednji put odglumio vlastite Radosti Jakog Werthera, gdje Werther na kraju shvata besmislenost svoje ljubavi prema Lotti i razočaran odlazi u mornare. Ne, nisam dozvolio da Werther izvrši samoubistvo. Naprosto, previše sam veseo i human čovjek da bih se samoubistvima i žalopoljkama bavio.

U mom izvođenju, Werther će upoznati Emmu Bovary koja je slijepa djevojka, tj. najljepša sirena na moru, kojoj je Zeus oduzeo vid, kako nikada ne bi vidjela niti jednog muškarca. Pa svi znamo da je varala Charlesa i zapostavljala djevojčicu u prošlom životu. Zar ne mislite da su, nekako, Werther i Emma divan par i da je, zaista, šteta da se jedan onakav mladić vječno sažaljeva ili da se Emma Bovary, svjetska sanjalica, i dan-danas u očima nekih doživljava kao nemoralna bezobraznica?!

Ne, ti romani se nisu smjeli onako završiti, zato sam ja odlučio, neka mi oproste uvaženi Goethe i Flaubert, da nakon smrti Emma odlazi na Olimp gdje bogovi vijećaju šta će se sa njom desiti u novoj životnoj reinkarnaciji.

Emma tek tada shvata greške iz prošloga života, istinski se pokaje zbog svega učinjenog i Zeus, tipično zeusovski, odluči da je pretvori u najljepšu sirenu na moru, ali joj oduzme vid kako više nikada ne bi mogla gledati muškarce oko sebe jer je, kako sam već rekao, Šarlu nanijela toliko boli. Razočarana, Emma odlazi na Crveni Greben gdje svake večeri svira violinu, čekajući toliko željenu ljubav jer, zapravo, ona je, baš kao i Werther, za ljubav, za ljubav i samo za ljubav stvorena!

Dakle, u mom izvođenju, Werther se, u posljednjem trenu, predomislio od pomisli na samoubistvo i odlučio otići u mornare kako bi, uz nešto korisno, brzo uspio preboljeti Lotu.

Ploveći pored Crvenog Grebena, on čuje Emminu violinu i ugledavši je, ostane zapanjen njenom raskošnom kosom koja prekriva sve obližnje litice.

Kakva je to ljepota, pa to ni Heinrich Heine ne bi znao dočarati! Niti je dočarao, uz sve narodne predaje, u opisu fatalne čarobnice Lorelei

i njene litice iznad rijeke Rheine. Ovaj moj prizor koji prstima izvedem, daleko, daleko je bolji.

Drugi mornari ga nagovaraju da ne sluša zvuk njene violine, ali Werther odgovara da je negdje pročitao kako sirene s volinama, za razliku od onih s harfama, ne ubijaju mornare, jer violina je, naime, instrument ljubavi i čežnje. I da, zapravo, nježnim zvukom tog najtužnijeg instrumenta, zvukom koji prosto zavija poput nježnog djevojačkog glasa, nesretne djevojke prizivaju dugo očekivanu ljubav.

Mornari i daje odgovaraju Werthera od pomisli da ode ka sireni, ali Werther osjeća iskonsku želju da to učini i konačno, poput hrabrog epskog junaka, a ne nekog plače i samoubice, skače u vodu!

Zeusovi nemilosrdni talasi pokušavaju ga utopiti, ali on se čvrsto uhvati za pramen Emine kose i dopliva poput Iana Thorpea do Crvenog Grebena. Iako slijepa, Emma, također, osjeti da je stigao taj dugo očekivani trenutak, jer joj je još boginja Afrodita na Olimpu prorekla da će, poslije mnogo patnji, ipak pronaći istinsku ljubav.

Sakriveni ispod bujne kose, Emma i Werther ostaju priljubljeni jedno uz drugo do vječnosti i sve naredne reinkarnacije ih mimoiđu.

Shvativši da se nije sprovela njegova zamisao u potpunosti, Zeus se, po običaju, kao i uvijek, razljuti na sve bogove, a najviše na Afroditu što mu nije priznala da je predosjećala da će Emma, uprkos sljepoći i usamljenosti, ipak pronaći ostvarenje svojih ideala.

Afrodita nagovori Hada da joj pošalje smrtonosni virus kojim će konačno uništiti Zeusa, koji se već od antike vrlo neprimjereno ponaša. Uz Herinu pomoć, kojoj je više dosadila muževa nevjernost i stalno ženskarstvo, Afrodita Zeusu u vino stavlja smtronosni virus. Hera se ipak pokaje zbog saučesništva, prizna Zeusu Afroditinu namjeru, a Zeus u silnoj ljutnji s Olimpa po ljudima prospe to vino te se na svijetu pojavi novi val kuge neka od ovih aktuelnih bolesti, ne znam tačno kako se zove. Niti me to, iskreno, zanima. Rekao sam vam da sam previše veseo i human čovjek da bih se kojekakvim žalopoljkama i nesrećama bavio.

I vidite vi, dragi moji budući gledaoci i slušaoci, pa vidite vi sada šta nam je taj Zeus napravio! Kada njega glumim, najružnije se namjes-

Brave
Love
Be
loud

tim! I sve ove bore s ruku još više izbacim. Starac perverzni, nikakav on ni ženskaroš, zapravo, bio nije. Werther i Emma svakako su ostali zajedno. Zar to, nekako, nije pravedno? Morao sam da tako završim izvedbu te drame jer su romani o njima tek sada prava remek-djela!

To je samo moja transformacija "tužnih romana", jer kome suze i tuge trebaju danas?!

I sada ste, otprilike, čuli i zamislili kako to izgleda moj Bijeli Teatar na zidu, ali priča nije ništa naspram onoga što prstima izvedem! Ne mogu to riječi nikako dočarati, a šta, zapravo, i mogu?! Ma ne mogu više ništa, niti iko išta više danas čita. Teatar je već druga priča. Pokret je najvažniji. Neki ga u potpunosti razumiju, osjete i vole. Nekima je važno da se nešto kreće. I dešava. Da negdje odu. Budu viđeni. U oba slučaja, svi su sretni. A tek ja! Volim ove svoje ruke što dodirivaše sve te poznate likove! A i drago mi je što sam ih sve jedne s drugima upoznao.

Emma i Werther? Znam. Opet o njima razmišljate.

Mislim da mi Goethe i Flaubert ne bi mnogo zamjerili. Dapače. Dobro djelo sam učinio. I za narod. I za oba pisca. I za sve vas koji ovo čitate sada.

Ohrabren sam činjenicom da je u Parizu ovo jedan od najpoznatijih vidova glume i da dominira nad pozorišnim daskama i priznajte da je, nekako, barem praktičniji. Ako ništa, ne morate biti lijepi kao svi ovi današnji glumci. Niti morate čitati sve te dosadne klasike. Sjene su to samo.

7 bajki za Male i Velike Mirzane Pašić Kodrić

Skrivena želja u svakoj bajci čovjeka uvis penje,
u svakoj cvjeta po jedna želja i čeka ispunjenje.

Branko Ćopić

Autorica Mirzana Pašić Kodrić, nakon zbirke poezije *Lirska subjekta (O flertu i odanosti)* (Dobra knjiga, Sarajevo, 2014) te knjige drama *Smijeh koji boli – O razlikama i ratovima* (Kultura snova, Zagreb, 2015), ovaj put čitalačkoj publici, velikoj i onoj maloj (i najvažnijoj), nudi sedam bajki, sedam „ženskih pripovijetki" (kako je bajke definirao Vuk Karadžić), knjigu koja svojom simbolikom, izrazom, osjećajnošću i stilom svjedoči o tome da su se posljednjih desetljeća dogodile mnoge promjene – u načinu života, u shvaćanjima, pa tako i u literaturi i općenito u književnim formama. Kako pokazuje nova knjiga Mirzane Pašić Kodrić, i bajka kao žanr s dobro poznatim i karakterističnim odnosom prema stvarnom svijetu, ipak, podliježe propitivanju te se i s ovim žanrom može postmodernistički poigravati, dok u odnosu prema realnosti i svijetu, srećom, zadržava suštinski optimizam sretnog završetka i optimizam neiznevjerenog očekivanja, jer se i u ovim bajkama događaji odvijaju baš onako kako treba, zadovoljavajući tako iskonsko unutrašnje osjećanje da se istina ne može i ne smije relativizirati, pa kakvi god nespretni ili neposlušni bili bajkoviti junaci, prijeko je potrebno uspostaviti narušenu ravnotežu svijeta.

Zasnovana na modelima postmoderne bajke, prilagođenim današnjem haotičnom svijetu koji problematizira poentu klasičnih muških "epskih junaka" i traži nove "humane epske junake i junakinje posebno", bajke Mirzane Pašić Kodrić govore i o ulozi žena i djevojčica u današnjem svijetu – njihovom općem iskorištavanju, problematiziraju materijalne vrijednosti kojima se danas djevojčice "uče", slave ljepotu Razlika i sklada, koji podrazumijeva poštovanje na primjeru Bosne

i Hercegovine, progovaraju o problemu “nečitanja”, neadekvatnog vrednovanja umjetnosti i sl.

Nudeći neke nove dimenzije heroja i junaštva, progovarajući o našim savremenim strašnim temama, knjiga *7 bajki za Male i Velike* ipak potvrđuje funkciju bajke kao takve. Mirzana Pašić Kodrić uspjela je, koristeći se jezikom bajke, teške teme učiniti manje bolnima i prihvatljivima; odustajući od postmodernog relativiziranja, nije odustala od potvrđivanja onih vrijednosti za koje bih rekla da su danas prijeko potrebne posebno nama velikima.

Prva u nizu od sedam bajki, *Ptice crvenih lica*, potvrdit će vrijednost prijateljstva, ljubavi i zajedništva kroz avanturu najmlađe ptičice iz jednog gnijezda koje su gradili brižni roditelji. Neposlušni štiglić Rubin, vođen vlastitom ambicijom i željom za dokazivanjem, nakon niza nevolja i peripetija, zahvaljujući pomoći drugih, izrast će u hrabru pticu. I pored neposlušnosti, tako karakteristične za svu djecu svijeta koja žele isprobati vlastita krila ponekad odveć rano, Rubina će u njegovim avanturama prema Dobru usmjeravati temeljna naslijeđena načela koja je ponio iz roditeljskog gnijezda punog ljubavi i brige jednih za druge. U svojim “sukobljavanjima s protivnicima” Rubin se više koristi lukavstvom nego silom i snagom, oslobođen potrebe da se potvrđuje ili dokazuje, “naoružan” strpljenjem i posvećenošću drugima, ovaj mali junak neće htjeti povrijediti ni one koji njega ili njegove prijatelje ugrožavaju. Pored toga što ga krase boje njegovog perja, krasi ga i prelijepi cvrkut (pa nije slučajno ni to što braća i sestre nose imena nota: Do, Re, Mi, Fa), kao načelo muzike i umjetnosti koja svoju funkciju ispunjava ako je poklonjena drugima i ako druge usrećuje i oplemenjuje. Takva je prva bajka iz nove knjige Mirzane Pašić Kodrić, koja nudi svoju vlastitu viziju junaštva i plemenitog junaka.

A o prijateljstvu, iskrenom, ženskom, posebnom, nekupljivom i nepotkupljivom govori i četvrta bajka – *Korozirane bobice* – u kojoj se slavi Ljepota kao nemetarijalna kategorija, osuđuje i ismijava „unakažen” lik Ljepote u današnjem svijetu imanja i posjedovanja “bogatstva i dijamanata”, podsjećajući na zlatno doba našeg djetinjstva u kojem

su pravi konji bile stolice, prave zlatne krune bile sačinjene od papira, a najljepši poklon – bio je topli prijateljski zagrljaj. Ova bajka Mirzane Pašić Kodrić potvrđuje da nikakva blaga ovog svijeta nisu vrijedna jedne dječije suze i dječije tuge.

U drugoj bajci, *Kako su postale plime, oseke i vulkani*, junakinja je opet pomalo neposlušna, radoznala, mlada i naivna ribica Lila, koja tako voli blještave i slatke stvari i stvarčice, slatkiše i, naravno, Sunce. Skoro je nemoguće mladosti odoljeti pozivu svakojakih "šarenih laža", skoro nemoguće izbjeći svakojake dobro osmišljene udice i skoro nemoguće prepoznati pod divnim Suncem svakojake prepredene "pecaroše" poput ribara Zana. "Upecati" ribicu, "prodati" je ili "pojesti" – glagoli su koji označavaju dobro poznate radnje što svjedoče o sudbini mladih, nevinih, naivnih i neiskusnih djevojčica. I da nije bajka, da nije bajka u kojoj Crveni Zmaj – Sunčev sin spašava djevojčice koje vole šljokice, bombonice, zvjezdice, djevojčice koje žele da se raduju Suncu – životu i koje žele uživati u njemu bez straha, jasno je već kakav nastavak bi imala ova priča.

Knjiga bajki Mirzane Pašić Kodrić progovara, dakle, o duhovnom stanju postmodernog doba, s ciljem da probudi i pobudi osjetljivost Velikih na suštinske prijepore i konflikte vremena, odnosno, knjiga je za Velike da se prisjete kako Malima objasniti i prenijeti pouku o životu i pomoći u procesu sazrijevanja i odrastanja, ukazujući na ono što kao odrasli počesto zaboravimo – s Malima ili ne komuniciramo ili neadekvatno komuniciramo. Naime, neprimjereno izricanje istine o okrutnom svijetu i strahotama života sve više uništava vjeru u čovjeka i u dobro, ubija volju za životom i osjećanje za ljepotu u svim njenim mogućim pojavnostima i oblicima, razvija samo strah, rađajući čudovišta i zle vještice. Ali – i to je prava vrijednost bajkovitog svijeta ove autorice – zle vještice Mirzane Pašić Kodrić (nedopustivo i tako lijepo!) mogu i iskreno da se pokaju, kao vještica Morana iz pete bajke *Sunčeva Zemlja Bogumilska*.

Ono čemu nas bajke općenito uče, a na što upozoravaju i što naglašavaju ovih sedam bajki sabranih u knjizi Mirzane Pašić Kodrić, jeste

to da je vrlo važno razvijati osjetljivost za izričaj. Jezikom Malih, maštovitim slikama, jednostavno, otvoreno i iskreno, autorica prenosi značajne poruke, nudeći sliku svijeta koji nije ni idealan niti uvijek dobar, dok vjerom u priču i pričanje, svojim čarobnim svjetovima u kojima je sve moguće, podsjeća da je potrebno razvijati osjetljivost za komunikaciju općenito, posebno za komunikaciju s Malima, koji su prečesto prepušteni sebi samima. Poistovjećujući se s glavnim junacima bajki, Mali uče da se u svijetu snalaze najbolje što mogu, da se s nevoljama i nedaćama nose najbolje što mogu, poput malog Tumarka, koji je htio slijediti svog uzora, bogumilskog dobrog viteza Sandalja, te nije zaplakao koliko god ga vještica Morana zastrašivala, ucjenjivala i prijetila mu. Ova, peta bajka, *Sunčeva Zemlja Bogumilska*, predivna je legenda o Bosni i ljepoti njenih Razlika, topla priča o multikulturalnosti i zajedništvu svih, prije svega u Bosni i Hercegovini, izrasla i nastala na izvorištu legendi o bosanskim bogumilima i Dobrim Bošnjanima.

Mirzana Pašić Kodrić istinski se upušta u avanturu postmodernističkog poigravanja sa žanrom te svojim Malim i Velikim čitateljima nudi i jednu čarobnu bajku koja progovara i sjeća se rata u Bosni i Hercegovini, sjeća se onog perioda kada su umjetnost, muzika, priča i pričanje kroz zajedništvo i u zajedništvu mnogima bili jedino sklonište i utjeha od bezumlja razaranja i uništavanja (treća bajka – *Čarobni šešir iz Zemlje Snogarije*), kao i bajku u kojoj se propituju granice slobode Riječi (nečeg, dakle, što se danas smatra samorazumljivim); propituje se lažno znanje, opsezi i dometi nauka i pseudonauka, pseudointelektualnosti, smisla i besmisla učenja i čitanja... U bajci pratimo kroz kakve avanture prolazi glavna junakinja (ženskog roda!) Riječ na svom "trnovitom putu znanja" (šesta bajka – *Sloboda Riječi*).

Na koncu, sedma bajka, *Radosti Jakog Werthera*, traži nešto više angažmana u pokušaju dekodiranja njenih značenja, jer sadrži dobropoznate (bar se nadamo) intertekstualne tragove, te je, stoga, pisana i upućena više Velikima. Progovarajući o onome što boli svakog autora i svakog ljubitelja riječi i umjetnosti – o nerazumijevanju umjet-

nosti danas, ovom bajkom autorica ironizira i ismijava poremećeni sistem vrijednosti kroz groteskne spojeve junaka klasične literature: ljubav Jakog Werthera i Emme Bovary, ironizira “nečitanje klasika” i općenito nečitanje uz svekoliku „slobodu” i „pravo” na vlastito mišljenje, naravno bez pokrića.

7 bajki za Male i Velike važna je i vrijedna knjiga jer svjedoči, između ostalog, da najveći problem našeg postmodernog vremena leži možda i u tome što više nije tako jednostavno odgovoriti na pitanje šta jeste a šta nije važno. Istina je relativizirana, proizvodnja je zamijenjena potrošnjom, manipulacija je sveprisutna, granica između Dobra i Zla je izbrisana.

Mirzana Pašić Kodrić pokazuje da, bez obzira na to što je bajku postmoderna također uspjela usisati u svoj sistem, što je postala jednim dijelom sredstvom manipulacije i pokriće za lažna obećanja, bajka je, ipak, potrebna jer u sebi sadrži grandiozni informativni materijal o svijetu; progovarajući uvijek o onome što bi trebalo biti, bajka, pobjedom Dobra, nadomješta nepravednosti svijeta, te sadrži i posjeduje snažan etički potencijal.

Pred čitateljima je jezičko-stilski i misaono-etički snažna knjiga, sedam zanimljivih priča s postojanom napetošću između najmanje dva tekstualna sloja: onog koji se veže za dimenziju fikcije i onog koji se veže za dimenziju zbilje – kako je autorica predstavlja i tumači – na koju se zapravo i naslanja i iz koje izrasta fikcionalna dimenzija koja je u prvom planu. Junaci iz ovih bajki stupaju u različite kontakte i odnose s drugima, otkrivajući za sebe neku drugu stranu života, neku drugu stranu životnih pojava. Ovakva orijentacija osigurava autorici da se slobodno i nesputano kreće u prostorima žanra, stvarajući bajku kao jedan paralelni univerzum satkan od nade, ljubavi i vjere u ljudskost, vjere u Riječ i umjetnost, poigravajući se i s relativiziranim istinama postmodernizma.

Bajke Mirzane Pašić Kodrić podržavaju vjeru u neuništivost načela Dobra i temeljnih vrijednosti humanizma. Čovjek griješi – da – griješi mnogo: prema sebi i prema drugima, ali zaslužuje i treba mu dati uvi-

jek drugu šansu. Svojim misaonim, razigranim, vedrim pričama autorica svojim savremenicima, djeci i odraslima, ali i budućim generacijama, nudi spoznaju da je potrebno dobro razumjeti i shvatiti svoju realnost, da je potrebno prihvatiti je, te da nikako ne treba odustati od svijeta mašte niti od ljubavi prema riječi, pričanju i pripovijedanju koje oplemenjuje. Knjiga *7 bajki za Male i Velike* potvrda je da dobra riječ dobra osjećanja i dobre misli rađa – a dalje je onda, ipak, sve lakše.

Doc. dr. Adijata Ibrišimović-Šabić

BILJEŠKA O AUTORICI BAJKI

Mirzana Pašić Kodrić bosanskohercegovačka je historičarka književnosti, književna kritičarka i spisateljica. Studirala je književnosti naroda BiH, bosanski, hrvatski, srpski jezik i komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, gdje je i magistrirala iz književnohistorijskih nauka, dok trenutno očekuje odbranu doktorske disertacije o književno-putopisnom djelu Zuke Džumhura.

Predaje na Pedagoškom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, Internacionalnom univerzitetu u Sarajevu, te Američkom univerzitetu u BiH, a više godina predavala je bosanski, hrvatski, srpski jezik i kulturu na Institutu za kritične jezike Državnog univerziteta u Arizoni (SAD), gdje je bila i direktorica Sarajevske ljetne škole bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i kulture. Autorica je više književnonaučnih radova, a posebno se bavi bosanskohercegovačkim putopisom, te pitanjima interkulturalnosti u književnosti.

Poeziju i prozu objavljivala je u više bosanskohercegovačkih i inostranih časopisa, jedan od njenih radiodramskih tekstova – *Plave, žute i crvene misli* 2005. godine emitiran je na sarajevskom Radiju 202.

Objavila je i samostalnu zbirku pjesama *Lirska subjekta (O flertu i odanosti)* (Dobra knjiga, Sarajevo, 2014) kao i samostalnu knjigu drama *Smijeh koji boli – O razlikama i ratovima* (Kultura snova, Zagreb, 2015) koja se 4. 12. 2015. koncertno premijerno izvela u Zagrebu u „Teatru ITD", kao i 10. 12. 2015. u Kulturno informacionom centru u Zagrebu „KIC" u saradnji sa „Teatrom Erato", a sve u režiji Marka Jurage.

Za knjigu drama *Smijeh koji boli – O razlikama i ratovima* uručena joj je i *Povelja za najbolju knjigu izdanu u 2015. godini* u izdanju „Kulture snova" iz Zagreba.

Njenih deset izabranih pjesama uvrštene su u međunarodnu pjesničku zbirku *Dotaknuti stihom 5* (Kultura snova, Zagreb, 2013), a poezija joj je uvrštena i u zbornik *Dani prijatelja knjige* (Hrvatsko književno društvo, Rijeka, 2013) te međunarodne pjesničke zbirke *Moja pjesma tebi za Valentinovo* (Kultura snova, Zagreb, 2014), *Jesenja sonata* (Briješki pleter, Široki Brijeg, 2014), *Zagrli život* (Esseg / Udruženje balkanskih umetnika, Osijek / Subotica, 2014), *More na dlanu 3 – Zajednička zbirka poezije* (Kultura snova, Zagreb, 2014), *Stihom ispisujem dušu – Zajednička zbirka poezije* (Kultura snova, Zagreb, 2014), *Antologija FB pjesnika* (Kultura snova, Zagreb, 2014), *Leksikon savremenih pesnika bivše Jugoslavije* (Kulturni centar Mesopotamija, Beograd, 2014), *More na dlanu 4 – Zajednička zbirka poezije* (Kultura snova, Zagreb, 2015), *More na dlanu 5 – Zajednička zbirka poezije* (Kultura snova, Zagreb, 2016), *Zbornik poezije za djecu* (Kreativna radionica Balkan, Beograd, 2016.) itd.

Neke od pjesama su joj prevedene na engleski, turski i arapski jezik.

Aktivna je članica hrvatskog udruženja književnika „Kultura snova" iz Zagreba.

BILJEŠKA O AUTORICI ILUSTRACIJA

Alisa Teletović je savremena umjetnica, akademska slikarka i grafička dizajnerka porijeklom iz Mostara sa dugogodišnjom adresom u Australiji, a danas u Sarajevu. Završila je magisterij iz umjetnosti i multimedijalnog dizajna na Univerzitetu RMIT (Royal Melbourne Institute of Technology University).

Slikanjem se uspješno bavi gotovo cijeli svoj život, o čemu svjedoči osamnaest samostalnih i više kolektivnih izložbi širom Australije i BiH. Samo neke od njih su:

Brought in From Australia (2010)

(http://www.alisa-teletovic.net/index.php/gallery/brought-in-from-australia-2010),

Unknown Roads Sarajevo (2015),

(http://www.alisateletovic.net/in-dex.php/gallery/unknown-roads-sarajevo-2015),

Searching for Love (2016),

(http://www.alisateletovic.net/index.php/gallery/searching-for-love).

Zahvaljujući svom prepoznatljivom stilu, dobitnica je brojnih nagrada i priznanja.

Slika u stilu figurativnog i ekspresivnog stila sa počecima u apstrakciji. Često su to vatrometi emocija, dinamičnost linija, tačkanje, dodavanja slojeva preko slojeva, vječita pitanja na koje Alisa traži odgovore. Njene slike su post-moderne priče samospoznaje, dodira sa svijetom, ljudima i traženje identiteta i pripadanja, ali i stalno bogato interkulturalno propitivanje.

Grafičkim dizajnom i obradom knjige također se uspješno bavi dugi niz godina njegujući inovativan pristup dizajnu, oslobođena od "tradicionalnog" i slobodno izražava svoje misli i pokrete, i to stapajući u njemu sve elemente moderne tehnike iz ove oblasti, ali uz vlastitu kreativnost i maštu, tj. upotrebu vlastitih slika i ilustracija (http://www.alisateletovic.net/), što obradama njenih knjiga daje osobit pečat i vrlo kreativnu originalnost.

Osnovala je i brand *Colorscape*, koji je danas zaštitno ime za originalno autorsko slikanje na svili te kreacije za posebne i unikatne žene u BiH. Članica je Udruženja likovnih umjetnika BiH kao i Udruženja umjetnika primijenjenih umjetnosti BiH.

SADRŽAJ

